

УКРАЇНА

**У ВІДГУКАХ ЗАРУБІЖНОЇ
ПРЕСИ**

УКРАЇНА У ВІДГУКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ПРЕСИ

Інформаційно-бібліографічний бюлетень

Головний редактор

С. В. Полтавець, в. о. директора Фонду Президентів України,
канд. політ. наук, старш. наук. співроб.

Відповідальні за випуск

С. М. Польовик, заввідділу організації та використання документального фонду
ФПУ, канд. наук. із соц. ком.

Реферативні та бібліографічні матеріали підготували

А. Г. Федорчук, А. В. Матвійчук, О. І. Макарова, С. М. Польовик, Т. І. Третяк,
Н. О. Моршна, Я. А. Дайнека, Т. А. Ставерська, Т. О. Петрова,
Д. В. Павленко, М. І. Хилько, Д. В. Бондаренко

Заснований у 2011 році
Виходить два рази на місяць

Адреса редакції:

НБУВ, пр-т Голосіївський, 3, Київ, 03039, Україна
Тел. (044) 525-54-70
E-mail: fpu@nbuv.org.ua

Передрук – тільки з дозволу редакції

НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
ФОНД ПРЕЗИДЕНТІВ УКРАЇНИ

Передрук за погодженням

УКРАЇНА У ВІДГУКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ПРЕСИ
(інформаційно-бібліографічний бюлетень)

Випуск 22 (128)

(огляд матеріалів ЗМІ за 15–30 листопада 2020 р.)

Київ 2020

ЗМІСТ

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ.....	4
ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ.....	4
ПРЕЗИДЕНТ І СУДОВА ВЛАДА.....	4
МІСЦЕВІ ВИБОРИ.....	5
ПОЛІТИЧНА ЕЛІТА.....	6
АНАЛІТИЧНА ТА ПРОГНОСТИЧНА ІНФОРМАЦІЯ.....	7
НАТО.....	10
УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКІ ВІДНОСИНИ.....	11
КРИМ.....	15
ДОНБАС.....	15
ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА.....	17
УКРАЇНСЬКО-БІЛОРУСЬКІ ВІДНОСИНИ.....	17
УКРАЇНСЬКО-БОЛГАРСЬКІ ВІДНОСИНИ.....	17
УКРАЇНСЬКО-МОЛДОВСЬКІ ВІДНОСИНИ.....	18
УКРАЇНСЬКО-УГОРСЬКІ ВІДНОСИНИ.....	19
УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІ ВІДНОСИНИ.....	21
УКРАЇНСЬКО-ТУРЕЦЬКІ ВІДНОСИНИ.....	24
МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО.....	24
ТРУДОВА МІГРАЦІЯ.....	27
ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА.....	27
ЕКОНОМІКА.....	29
СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО.....	30
ПРОБЛЕМИ ЧАЕС.....	30
ПРОБЛЕМИ ГАЗОПОСТАЧАННЯ.....	31
БОРОТЬБА З КОРУПЦІЄЮ ТА ЗЛОЧИННІСТЮ.....	32
СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА.....	33
ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я.....	34
ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЇ.....	43
ГОЛОДОМОР 1932–1933 РР.....	43
КУЛЬТУРА, ОСВІТА, НАУКА.....	45
РЕЛІГІЯ.....	46
СПОРТ.....	48
ДОБРОЧИННІ АКЦІЇ.....	50

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ

Президент України В. Зеленський на онлайн-зустрічі з представниками інтелектуальної еліти й активістами заявив, що «Україна повинна зробити висновки з революцій, щоб не повторювати помилок у майбутньому». Він зазначив, що «важливим досягненням трьох революцій (1991, 2004, 2013–2014 рр.) є нова свідомість». Президент підкреслив, що «чинне керівництво країни зараз прагне і обов'язково введе інструмент народовладдя. Це один зі шляхів, коли воля народу буде отримувати форму реальних, легітимних рішень». Він додав, що «одне з головних завдань – дати можливість громадянину бути почутим, при цьому не ризикуючи життям на барикадах»

(Зеленський призвал українцев извлечь уроки из революций и не повторяют ошибок = [Зеленський закликав українців винести уроки з революцій і не повторювати помилок] // Известия. – Москва, 2020. – 21.11. (<https://iz.ru/1090389/2020-11-21/zelenskii-prizval-ukraintcev-izylech-uroki-iz-revoliutcii-i-ne-povtoriat-oshibok>)).

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Очільник уряду України Д. Шмигаль подав на розгляд ВРУ законопроект, який регламентує поведження з військовополоненими й інтернованими особами в особливий період. Документ одразу ж спричинив скандал. Зокрема, уряд ініціює запровадження примусового відселення громадян держави, яка загрожує нападом або здійснює агресію проти України. Також документ визначає повноваження і завдання державних органів щодо поведження з військовополоненими й інтернованими особами в особливий період відповідно до вимог Женевських конвенцій і додаткових протоколів до них

(Берчак, Ігор. До ВРУ подали законопроект про військовополонених та інтернованих / І. Берчак // Міст. – Канада, 2020. – 23.11. (<http://meest-online.com/ukraine/policy/do-vru-podaly-zakonoprojekt-pro-vijskovopolonenyh-ta-internovanyh/>)).

ПРЕЗИДЕНТ І СУДОВА ВЛАДА

В Україні вибухнув масштабний конфлікт між Президентом і Конституційним Судом, який може стати каталізатором інших, куди більш масштабних процесів з далекосяжними наслідками. На думку автора, з початком розвитку конфлікту між В. Зеленським і Конституційним Судом Голова Верховної Ради України Д. Разумков став відкрито претендувати на статус незалежного центру сили зі своїм сценарієм вирішення конфлікту. Він вніс до парламенту альтернативний законопроект, який пропонує вчинити так само, як уже було в аналогічних ситуаціях, просто прийняти заново скасований судом закон. Законопроект Д. Разумкова вже отримав підтримку профільного комітету Верховної Ради. Автор статті звертає увагу на те, що якщо приймуть законопроект Д. Разумкова, то «це буде першим випадком в історії України, коли системна проблема вирішиться не просто без участі В. Зеленського, але і всупереч йому, його планам і позиції»

(Ткачев, Юрий. Суд, трани и непокорные «слуги» = [Суд, трани і непокірні «слуги»] / Ю. Ткачев // КоммерсантЪ. – Москва, 2020. – 16.11. (<https://www.kommersant.ru/doc/4565125>)).

У статті автор звертає увагу на те, що «Президент В. Зеленський повинен знищити корумповану судову систему, якщо він хоче зберегти підтримку ЄС реформ в Україні». Парламент у Києві повинен прийняти рішення про скорочення терміну повноважень суддів Конституційного Суду і ще раз прийняти закони, які Конституційний Суд вважав несумісними з Конституцією України

(Mielnik, Jakub. Prezydent Ukrainy musi wykonać wolę. Chodzi o „skorumpowaną kasetę» = [Президент України повинен зробити крок вперед. Йдеться про «корумповану касету»] / J. Mielnik // Wprost. – Warszawa, 2020. – 16.11. (<https://premium.wprost.pl/10388437/prezydent-ukrainy-musi-wykonac-wolte-chodzi-o-skorumpowana-kaste.html>)).

Оскільки антикорупційні заходи України нарешті почали приносити результати, старі еліти вдарили у відповідь через Конституційний Суд, намагаючись зірвати амбіційні програми реформ у країні. Президент В. Зеленський відреагував законопроектом про припинення повноважень нинішнього складу суду. Старший експерт програми «Майбутнє Європи» у фундації Bertelsmann Stiftung М. Космель у статті для Atlantic Council пише, що «нинішня криза настільки велика, а налаштовані на реформи сили настільки слабкі з точки зору досвіду й влади, що вони не зможуть досягти успіху без сторонньої допомоги». Експерт вважає, що ЄС повинен допомогти Президенту В. Зеленському знайти вихід із цієї кризи, який би просував верховенство закону в довгостроковій перспективі. «Україна стоїть на роздоріжжі, або вона пожне плоди антикорупційної битви через роки, або олігархічна система й різні впливові сили переможуть», – резюмує автор

(Kosmehl, Miriam. Ukraine arrives at a new anti-corruption crossroads = [Україна вийшла на нове антикорупційне перехрестя] / М. Kosmehl // Atlantic Council. – Washington, 2020. – 26.11. (<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/ukraine-arrives-at-a-new-anti-corruption-crossroads/>)).

МІСЦЕВІ ВИБОРИ

15 листопада в Кам'янці-Подільському, Краматорську, Луцьку, Одесі, Сумах, Українці на Київщині й Херсоні відбувся перший раунд другого туру виборів міських голів. Повторне голосування призначили в них тому, що в першому турі ніхто з кандидатів не набрав понад 50 % голосів виборців. За даними Центральної виборчої комісії, участь у першому раунді другого туру взяли 24 % дорослих громадян. Це на 8 % менше, ніж у першому турі

(Голод, Ігор. Другий тур мерських виборів зацікавив лише чверть виборців / І. Голод // Міст. – Торонто, 2020. – 17.11. (<http://meest-online.com/ukraine/policy/druhyj-tur-merskyh-vyboriv-zatsikavyv-lyshe-chvert-vybortiv/>)).

Сезон місцевих виборів в Україні триває. 22 листопада українці проголосують за обрання міських голів у ряді великих міст країни. Автор статті, політичний аналітик та керуючий директор Wooden Horse Strategies Б. Меффорд аналізує, на що слід звернути увагу в цих перегонах

(Mefford, Brian. Mayoral races in Ukraine: City-by-city runoff preview = [Перегони мерів в Україні: Попередні спостереження] / В. Mefford // Atlantic Council. – Washington, 2020. – 18.11. (<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/mayoral-races-in-ukraine-city-by-city-runoff-preview/>)).

22 листопада відбулося повторне голосування на виборах міських голів в 11 містах – Бердянську, Дніпрі, Дрогобичі, Львові, Миколаєві, Нікополі, Полтаві, Рівному, Слов'янську, Ужгороді та Черкасах. Його призначили тому, що в першому турі ніхто з кандидатів не набрав у цих містах більше 50 % голосів виборців

(Голод, Ігор. Кони, що не псують борону / І. Голод // Міст. – Торонто, 2020. – 25.11. (<http://meest-online.com/ukraine/policy/koni-scho-ne-psuyut-boronu/>)).

ПОЛІТИЧНА ЕЛІТА

Президент України В. Зеленський і глава Офісу Президента А. Єрмак, у яких діагностували коронавірус, перебувають в ізольованих палатах лікарні. Кілька міністрів, у тому числі міністр охорони здоров'я М. Степанов, заразилися COVID-19.

(Russia sees virus mutations in Siberia as daily toll hits record = [У Росії спостерігаються вірусні мутації в Сибіру, кількість щоденних жертв стала рекордною] // China daily. – Beijing, 2020. – 17.11. (<https://www.chinadailyhk.com/article/149596#Virus:-WHO-says-investigating-potential-cluster-among-staff>)).

Президент України В. Зеленський вилікувався від COVID-19. Про це повідомив сам В. Зеленський. Він оголосив, що вже приступив до роботи. Уряд України розпочав розробку плану введення в країні повного блокування. Влада запровадила карантин вихідного дня коли працюватимуть лише продуктові магазини, аптеки та громадський транспорт

(Стайков, Анатоли. Оздравял! Президентът пребори COVID-19 = [Президент переміг COVID-19] / А. Стайков // Факти. – Sofia, 2020. – 23.11. (<https://fakti.bg/world/531230-ozdraval-prezidentat-prebori-covid-19>)).

Президент України В. Зеленський оголосив, що він вилікувався від Covid-19, і попросив своїх співвітчизників поважати обмежувальні заходи, поки в країні продовжує наростати інфекція. «Я нарешті отримав негативний тест на коронавірус», – сказав Президент. Він повернувся до роботи в Офіс через два тижні після позитивного тестування. «Потрібно розуміти, що використання масок, самоізоляція, соціальне дистанціювання дуже важливі», – продовжив В. Зеленський, тоді як його міністр охорони здоров'я М. Степанов попередив, що Україна «перебуває на межі катастрофи», враховуючи тенденцію зараження та стан системи охорони здоров'я

(Coronavirus nel mondo, gli americani sfidano le raccomandazioni: 50 milioni in viaggio per il Ringraziamento. Germania e Gb verso diffusione vaccino a dicembre = [Коронавірус у світі, американці не підтримують рекомендацій: 50 мільйонів подорожей на День Подяки. Німеччина та Великобританія щодо поширення вакцин у грудні] // La Repubblica. – Roma, 2020. – 23.11. (https://www.repubblica.it/esteri/2020/11/23/news/coronavirus_nel_mondo_contagi_aggiornamenti_e_tutte_le_news_sulla_situazione-275399320/?ref=search)).

Новий тест Президента України В. Зеленського, який був заражений коронавірусом, виявився негативним. У своєму повідомленні В. Зеленський закликав усіх «максимально убезпечити себе, дотримуватися обов'язкового носіння масок і дистанції», а також «підкреслив переваги збалансованого прийому вітамінів і занять спортом». В Україні заразилися декілька міністрів, спікер ВРУ Д. Разумков, перший заступник голови ВРУ Р. Стефанчук і понад 90 депутатів парламенту, а троє новообраних мерів на сьогодні померли від цієї хвороби

(Ferenc Kovács. Legyőzte a fertőzést az ukrán elnök = [Президент України переміг вірус] / K. Ferenc // Index.hu. – Budapest, 2020. – 23.11. (https://index.hu/kulfold/2020/11/23/legyozte_a_fertozest_az_ukran_elnok/)).

Президент України В. Зеленський вилікувався від Covid-19. Президент сказав, що повернувся до роботи. «У мене нарешті негативний тест на коронавірус», – сказав В. Зеленський через два тижні після оголошення першого позитивного тесту. За словами його пресекретаря, він відчув слабкі симптоми захворювання, спочатку самоізолювався вдома, а потім у державній клініці. Президент закликав українців носити захисні маски для обличчя та дотримуватися заходів самоізоляції та соціального дистанціювання. Кілька міністрів, а також глава Офісу Президента також заразилися коронавірусом

(Zelensky recovers from coronavirus = [Зеленський одужав від коронавірусу] // The News. – Islamabad, 2020. – 24.11. (<https://www.thenews.com.pk/print/748279-zelensky-recovers-from-coronavirus>)).

Президент України В. Зеленський, отримавши позитивний результат на коронавірус, провів деякий час у державній лікарні. «Нарешті я маю негативний результат тесту на коронавірус», – зазначив В. Зеленський. «Так чи інакше, я сьогодні вже на роботі. День буде насиченим, але я дуже радий зануритися в роботу, як зазвичай», – додав Президент

(Coronavirus live news: Oxford vaccine has up to 90% efficacy; Russia suffers worst daily caseload = [Живі новини про коронавірус: вакцина Оксфорду має ефективність до 90 %; Росія страждає від найгіршого щоденного збільшення навантаження] // The Guardian. – London, 2020. – 12.11. (<https://www.theguardian.com/world/live/2020/nov/23/coronavirus-live-news-us-germany-and-uk-may-start-covid-vaccinations-in-december>)).

АНАЛІТИЧНА ТА ПРОГНОСТИЧНА ІНФОРМАЦІЯ

Спікер парламенту України Д. Разумков поділився своїм відношенням до деяких позицій Німеччини. При цьому він сподівається, що Німеччина і надалі захищатиме інтереси України, незалежно від того, йдеться про Східну Україну чи Крим, також у «нормандському форматі», шукаючи дипломатичних шляхів вирішення української кризи

(Geiger, Klaus. „Warum Heiko Maas von sowjetischen Opfern spricht, müssen Sie ihn selbst fragen» = [«Ви повинні запитати себе, чому Хейко Маас говорить про радянські жертви»] / K. Geiger // Die Welt. – Берлін, 2020. – 17.11. (<https://www.welt.de/politik/ausland/article219987812/Ukrainischer-Parlamentspraesident-Warum-Heiko-Maas-von-sowjetischen-Opfern-spricht-muessen-Sie-ihn-selbst-fragen.html?cid=onsite.onsitesearch>)).

У статті для Atlantic Council науковий співробітник Інституту зовнішньої політики при Університеті Д. Хопкінса Т. Кузьо пише, що «вірменсько-азербайджанська війна викрила неефективність пострадянської миротворчої дипломатії, поставила під сумнів надійність російських гарантій і водночас продемонструвала важливість регіонального партнерства у сфері безпеки й цінність військових інновацій. У Києві, на думку автора, теж немає великих очікувань від західних зусиль щодо завершення неоголошеної війни з Росією. Це повинно змусити Україну надати більше значення власній регіональній співпраці, вважає експерт. Київ уже підтримує поглиблене партнерство з Анкарою. Україна також може повторити оборонну політику Азербайджану, посиливши співпрацю з Ізраїлем у сфері безпеки, зауважує автор. «Потрібно продовжувати перехід на стандарти НАТО навіть попри те, що чіткої перспективи отримати членство в Альянсі досі немає», – констатує Т. Кузьо

(Kuzio, Taras. Ukraine can learn from Azerbaijan's recent victory = [Україна може винести уроки з недавньої перемоги Азербайджану] / T. Kuzio // Atlantic Council. – Washington, 2020. – 17.11. (<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/ukraine-can-learn-from-azerbajjans-recent-victory/>)).

Колишній глава Державної податкової служби України С. Верланов стверджує, що «доти, доки в Україні не з'явиться політична воля протистояти всемогутнім олігархам країни, поки в Україні не з'являться лідери, готові до цього, інтереси олігархів залишатимуться вирішальними у визначенні майбутнього країни». Для України, на думку автора статті, «критично важливо захищати і підтримувати завоювання, досягнуті після Революції Гідності». Це означає захист інновацій щодо боротьби з корупцією при збереженні реформи державної служби та незалежності центрального банку України. Одним із важливих кроків до обмеження впливу олігархів буде приватизація величезного портфеля державних підприємств України, багато з яких служать основними джерелами корупції. «Можливо, найважливіший крок до приборкання українських олігархів – це реформа судової системи. Ще один державний орган, який потребує деолігархізації, – це Антимонопольний комітет. Єдине, чого не вистачає, – це необхідної політичної волі для продовження реалізації», – наголошує колишній урядовець

(Verlanov, Serhiy. Taming Ukraine's oligarchs = [Приборкання українських олігархів] / S. Verlanov // Atlantic Council. – Washington, 2020. – 19.11. (<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/taming-ukraines-oligarchs/>)).

Експерт Atlantic Council П. Дікінсон пише, що Помаранчева революція 2004 р. в Україні заслуговує на більшу увагу, як одна з великих геополітичних поворотних точок початку XXI ст., що заклали основу для сьогоденної атмосфери холодної війни. За 16 років після Помаранчевої революції Україна провела вісім загальнонаціональних голосувань, але жодного разу не стала свідком повернення до політичного придушення і нестримної фальсифікації результатів голосування, які залишаються звичайним явищем в інших країнах колишнього СРСР. Цей успіх допоміг зміцнити уявлення про європейську ідентичність серед українців і поглибити психологічне відділення від авторитарної Росії

(Dickinson, Peter. How Ukraine's Orange Revolution shaped twenty-first century geopolitics = [Як Помаранчева революція в Україні сформувала геополітику двадцять першого століття] / P. Dickinson // Atlantic Council. – Washington, 2020. – 22.11. (<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/how-ukraines-orange-revolution-shaped-twenty-first-century-geopolitics/>)).

Значна частина європейців виступає за приєднання України до ЄС. Однак вступ країни до Північноатлантичного альянсу підтримують менше людей. Це демонструє опитування Центру «Нова Європа», що провело соцагентство Kantar Profiles Division. Опитували жителів Франції, Німеччини, Італії та Польщі.

(Музика, Ольга. Чи підтримують європейці вступ України до НАТО та ЄС: опитування / О. Музика // Гомін України. – Торонто, 2020. – 24.11. (<http://www.homin.ca/news.php/news/22932/group/28>)).

Старший науковий співробітник програми «Росія та Євразія» Центру стратегічних і міжнародних досліджень у Вашингтоні В. Іноземцев у статті звертає увагу на те, що «економічний досвід Азербайджану підносить Україні цінні уроки, і Україна повинна прагнути створити економічну модель, яка виявиться привабливою для міжнародних інвесторів, які шукають можливості отримати прибуток від величезного невикористаного потенціалу країни». На думку експерта, «не слід поспішати з поверненням окупованого Росією Криму або Східної України, також не слід поспішати з дорогими компромісними рішеннями, а замість цього лідери України повинні запозичувати досвід Азербайджану і прагнути створювати сильну економіку, засновану на сучасних технологіях і широкому міжнародному співробітництві. «Потім це може послужити основою для консолідованого національного відновлення і, в кінцевому підсумку, реінкорпорації українських регіонів, які нині перебувають під російською окупацією», – наголошує експерт

(Inozemtsev, Vladislav. Ukraine must study the economic foundations of Azerbaijan's military success = [Україна повинна вивчити економічні основи військового успіху Азербайджану] / V. Inozemtsev // Atlantic Council. – Washington, 2020. – 24.11.

[\(https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/ukraine-must-study-the-economic-foundations-of-azerbaijans-military-success/\)](https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/ukraine-must-study-the-economic-foundations-of-azerbaijans-military-success/).

НАТО

Міноборони України збирається домогтися сумісності української армії до стандартів НАТО, і для цього військовослужбовці повинні будуть вивчити англійську мову. Зокрема, міністерство прийме новий каталог військових посад із зазначенням вимог до базової освіти і рівнем знання англійської мови. Крім того, для тих, хто володіє англійською мовою на достатньому рівні, передбачено викладання курсів професійної військової освіти виключно англійською. Північноатлантичний альянс надав Україні статус партнера з розширеними можливостями. Це означає, що у Києва з'явився доступ до програм, заходів та військових навчань НАТО

(Минобороны Украины обяжет военных выучить английский язык = [Міноборони України зобов'яже військових вивчити англійську мову] // Известия. – Москва, 2020. – 18.11. (<https://iz.ru/1089047/2020-11-18/minoborony-ukrainy-obiazhet-voennykh-vyuchit-angliiskii-iazyk>)).

США виходять зі свого договору з Росією про контроль над озброєннями. Союзники НАТО та інші країни, такі, як Україна, наполягали на тому, щоб Вашингтон не залишав Договір про відкрите небо, який набув чинності у 2002 р. Договір був спрямований на зміцнення довіри між Росією та Заходом

(White, Debbie. US to «officially pull out of Open Skies arms control treaty with Russia TODAY» after giving Moscow six months' notice = [США «Офіційно виходять зі свого договору з Росією про контроль над озброєнням» після попередження Москви про це за нівроку] / D. White // The Sun. – London, 2020. – 22.11. (<https://www.thesun.co.uk/news/13266533/us-out-open-skies-arms-control-treaty-russia-today/>)).

Україна і Грузія вже серед шести партнерів НАТО щодо розширених можливостей, але більш тісна співпраця, на думку автора статті, може принести користь усім сторонам і внести вклад у більш безпечну міжнародну обстановку. Україна і Грузія є невід'ємною частиною безпеки Чорноморського регіону. Ця загальна російська загроза – вагомий аргумент на користь поглиблення співпраці. Автор звертає увагу на те, що, «зміцнюючи обороноздатність України і Грузії, НАТО також зможе підвищити безпеку членів Альянсу і стримати агресивну поведінку Росії за межами колишнього СРСР». Збільшуючи свої інституційні інвестиції в спільну безпеку з Україною і Грузією, НАТО зможе посилити свою власну колективну оборону і поліпшити можливості Північноатлантичного союзу щодо врегулювання криз

(Getmanchuk, Alyona. Strengthening ties between NATO, Ukraine and Georgia = [Посилення зв'язків між НАТО, Україною та Грузією] / A. Getmanchuk // Atlantic Council. – Washington, 2020. – 24.11. (<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/strengthening-ties-between-nato-ukraine-and-georgia/>)).

У США обговорюють, як захистити Грузію, Україну і Білорусь від російської агресії і політичного втручання Москви у внутрішні справи цих країн. Колишній заступник генсека Північноатлантичного альянсу О. Вершбоу, виступаючи на спеціальному заході, організованому Атлантичною радою США, закликав захистити країни пострадянського простору від політичного втручання і агресії Росії. Ексзаступник генсека НАТО вважає за доцільне створити для членства Тбілісі і Києва в Альянсі новий формат відносин. Із тим, що Грузію і Україну потрібно якомога швидше прийняти до Північноатлантичного альянсу, згоден ще один колишній високопоставлений представник силового блоку – екскомандувач військами США у Європі Б. Ходжес

(Унаняц, Владимир. Бывшие за североатлантическое будущее Грузии = [Колишні за північноатлантичне майбутнє Грузії] / В. Унаняц // Эхо Кавказа. – Вашингтон, 2020. – 25.11. (<https://www.ekhokavkaza.com/a/30969032.html>)).

Експерт державного секретаря США П. Гобл на питання кореспондента: «Чи є шанс у України і Грузії стати членами НАТО в найближчому майбутньому або хоча б прискорити вступ до Альянсу в період президентства Байдена?», відповів так: «Вони скоріше стануть членами альянсів (міжнародних організацій) з Д. Байденом, не тільки через різницю між Д. Байденом і Д. Трампом, погляди яких відрізняються з приводу важливості цих спілок, а й тому, що Росія повернула своїх солдатів на Південний Кавказ, що робить більш необхідною відповідь західних держав

(Умарова, Амина. Пол Гобл: «Грузия и Украина скорее станут членами международных альянсов с Байденом» = [Пол Гобл: «Грузія і Україна швидше стануть членами міжнародних альянсів з Байденом»] / А. Умарова // Эхо Кавказа. – Вашингтон, 2020. – 27.11. (<https://www.ekhokavkaza.com/a/30972552.html>)).

УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКІ ВІДНОСИНИ

У статті автор звертає увагу на те, що «уже два роки на російському ринку суцільнокатаних коліс існує колізія»: українська компанія «Інтерпайп» активно на ньому працює, незважаючи на звинувачення у демпінгу. Щоб згладити негативні тенденції в галузі, Євразійська економічна комісія (ЄЕК) повернула антидемпінгове мито в 34,22 % на залізничні колеса українського «Інтерпайпу». При цьому материнський холдинг «Інтерпайпу» і, власне, власник В. Пінчук перебувають під санкціями РФ. У 2019 р. «Інтерпайп» поставив на російський ринок 223 тис. коліс. За даними ЄЕК, у 2019 р. імпорт частин рухомого складу з України в країни ЄАЕС, порівняно з 2018 р., зріс у 2,2 раза у вартісному вираженні і на 36 % – в обсязі. В. Пінчук отримав на російському ринку прибуток, що перевищив 200 млн дол.

(Артемов, Сергей. Третий лишний = [Третій зайвий] / С. Артемов // Коммерсантъ. – Москва, 2020. – 18.11. (<https://www.kommersant.ru/doc/4574250>)).

Росія продовжила своє ембарго на продовольство з Німеччини та десятків інших країн, згідно з указом глави Кремля В. Путіна, на один рік – до 31 грудня 2021 р. Заборона на ввезення з ЄС, уперше введена в серпні 2014 р., була реакцією на

санкції, введені Заходом проти Росії внаслідок конфлікту в Україні. Ембарго зачіпає багато країн, які ввели «антиросійські санкції», зокрема США, Австралію, Канаду та Україну

(Putin verlängert Lebensmittelembargo gegen EU = [Путін продовжив продовольче ембарго проти ЄС] // Süddeutsche Zeitung. – München, 2020. – 21.11. (<https://www.sueddeutsche.de/wirtschaft/lebensmittel-putin-verlaengert-lebensmittelembargo-gegen-eu-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-201121-99-413090>)).

Президент Росії В. Путін продовжив ембарго на імпорт продовольства з країн, які запровадили або підтримали антиросійські санкції через анексію українського півострова Крим у 2014 р., до кінця 2021 р. Із серпня 2014 р. заборона на ввезення в Росію поширюється на продукцію із США, ЄС, Австралії, Норвегії та Канади. Однак із 2015 р. список було поширено на Албанію, Чорногорію, Ісландію та Ліхтенштейн, а з 2021 р. – і на Україну

(Zákaz dovozu potravin do Ruska jako odplata za sankce bude trvat i příští rok, rozhodl Putin = [Заборона на імпорт продуктів харчування в Росію як відплата за санкції триватиме і в наступному році, вирішив Путін] // Cesky rozhlas. – Praha, 2020. – 21.11. (<https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/rusko-sankce-putin-potravin-embargo-anexe-krymu-2011211453-onz>)).

Прострочення з урядових кредитів, виданих Росією іншим країнам, у цьому році може досягти 25 %, впливає з проекту змін до програми управління державними фінансами. У наступні роки Мінфіну Росії доручено її знижувати. Д. Медведев, який був тоді прем'єром, повідомляв, що «20 грудня 2015 року настало прострочення України з платежів щодо єврооблігацій на 3 млрд доларів». У лютому 2016 р. Росія звернулася до суду, справа триває досі. З урахуванням нарахованих відсотків борг України на кінець 2019 р. виріс до 4,5 млрд дол. Верховний суд Великобританії повинен був винести рішення, але у зв'язку з пандемією він його відклав

(Гринкевич, Дмитрий. По долгу служба: долю выданных Россией «проблемных» кредитов оценили в 25 % = [Боргова служба: частку виданих Росією «проблемних» кредитів оцінили в 25 %] / Д. Гринкевич // Известия. – Москва, 2020. – 23.11. (<https://iz.ru/1090097/dmitrii-grinkevich/po-dolgu-sluzhba-doliu-vydannykh-rossiei-problemnykh-kreditov-otcenili-v-25>)).

Україна в односторонньому порядку вийшла з Договору про проведення узгодженої монопольної політики з СНД. Відповідне розпорядження 23 листопад підписав Президент України В. Зеленський. Як наголошується в пояснювальній записці, «вихід із договору захистить національні економічні інтереси». Рішення розірвати угоду підтримали 264 депутати Верховної Ради. Надалі співпрацювати з країнами СНД в питаннях монопольної політики Київ має намір на підставі інших існуючих міжнародно-правових актів

(Україна вишла еще из одного соглашения с СНГ = [Україна вийшла ще з однієї угоди з СНД] // Известия. – Москва, 2020. – 23.11. (<https://iz.ru/1091122/2020-11-23/ukraina-vyshla-eshche-iz-odnogo-soglasheniia-s-sng>)).

В Україні відзначають сьому річницю Майдану. Оглядач «Коммерсанта» М. Юсін пише про те, в якому стані підійшло до цієї дати українське суспільство і яка перспектива відносин між Москвою і Києвом. На думку автора, «відносини Москви і Києва поставлені на паузу, і вона може тривати як завгодно довго. Швидше за все, хід подій на українському напрямі буде залежати, в першу чергу, від того, за яким сценарієм розвиватимуться відносини між Росією і Заходом після приходу до влади у США нової адміністрації. Спостерігаючи ступінь залежності від Вашингтона як колишньої, так і нинішньої влади в Україні, у Москві, схоже, прийшли до висновку: вирішувати проблеми України із самою Україною не має сенсу. Краще домовлятися з її західними партнерами і покровителями», – констатує оглядач

(Юсін, Максим. «Решать украинскую проблему Москва будет с Западом» = [«Вирішувати українську проблему Москва буде із Заходом»] / М. Юсін // КоммерсантЪ. – Москва, 2020. – 24.11. (<https://www.kommersant.ru/doc/4584401>)).

Депутат Державної думи Російської Федерації М. Шеремет запропонував створити «платформу з деокупації України від заокеанських сил». Ця ідея спала на думку адепту «русского міра» як відповідь на ініційовану Україною «Кримську платформу», що полягає в об'єднанні зусиль міжнародної спільноти, спрямованих на деокупацію Кримського півострова. Російський депутат у зневажливій формі сказав, що після розпаду СРСР Україна так і «не змогла стати повноцінною самостійною державою». Він висловив упевненість у тому, що до керівництва в Україні повинні прийти люди, які «усвідомлюють важливість дружніх відносин із Росією і нерозривність багатовікових історичних зв'язків»

(В російській Держдумі прозвучав намір захопити всю територію України // Гомін України. – Торонто, 2020. – 24.11. (<http://www.homin.ca/news.php/news/22930/group/6>)).

Поставки російського вугілля в Україну, які в минулому році постраждали від обмежувальних заходів по обидва боки, з настанням пандемії вирости. Найбільший український металургійний холдинг «Метінвест» Р. Ахметова, який у другій половині 2019 р. зміг отримати безпосередньо з Росії лише незначні обсяги, повідомив, що «з березня 2020 року поставки налагодилися». Офіційна статистика теж демонструє зростання поставок вугілля з Росії, а також зниження білоруського реекспорту. Але, незважаючи на відновлення поставок, у «Метінвесту» немає впевненості, що він зможе отримати достатній обсяг вугілля з Росії, а влада країни не буде накладати подальші обмеження на його вивезення

(Зайнуллін, Евгений. Украина выпрямила уголь = [Україна випрямила вугілля] / Е. Зайнуллін // КоммерсантЪ. – Москва, 2020. – 25.11. (<https://www.kommersant.ru/doc/4584969>)).

Судді, які розглядали справу проти чотирьох обвинувачених у збитті літака MH17 Malaysia Airlines у 2014 р. над Східною Україною, відхилили запит захисту на додатковий час для розслідування альтернативних пояснень катастрофи. Міжнародні слідчі повідомляють, що MH17 летів з Амстердама в Куала-Лумпур, коли його збили ракетою, випущеною з території, яка утримується проросійськими повстанцями. Усі 298 людей на борту загинули. Після багаторічного збору доказів минулого року міжнародна об'єднана слідча група під керівництвом Нідерландів заявила, що ракетна установка, яка використовувалась для нанесення удару по цивільному літаку, надходила з бази російської армії безпосередньо через кордон. Трьох росіян та українця судять за вбивство. Ніхто з підозрюваних не перебуває під вартою. Суддя Х. Штейнхуйс заявив, що сторона захисту не надала чіткого альтернативного сценарію розслідування, тоді як інформація про декілька інших можливих пояснень уже є частиною матеріалів справи. Слухання справи відновиться в лютому 2021 р.

(Meijer, Bart. MH17 judges nix alternative theories probe = [MH17 досліджує альтернативні теорії] / B. Meijer // The Canberra Times. – Canberra, 2020. – 26.11. (<https://www.canberratimes.com.au/story/7029038/mh17-judges-nix-alternative-theories-probe/?cs=14264>)).

Уряд України прийняв рішення не визнавати російські паспорти, видані на території Ростовської області й Краснодарського краю, розширивши список відділень міграційних органів РФ, чиї документи Київ тепер не визнає, з 2 до 23 пунктів. Саме в цих суб'єктах РФ російське громадянство і закордонний паспорт отримують жителі Донбасу і Криму. Українська влада підкреслила, що «Росія проводить примусову паспортизацію українських громадян»

(Коваленко, Марина. Украина борется с утечкой паспортов = [Україна бореться з витоком паспортів] / М. Коваленко // Коммерсантъ. – Москва, 2020. – 26.11. (<https://www.kommersant.ru/doc/4586408>)).

Прокуратура ув'язнила на 16 років колишнього футболіста В. Василенка, якого Росія звинувачує у шпигунстві на користь України. В. Василенко був заарештований під час незаконного перетину кордону між Україною та Росією. Його слухання в суді розпочалося в жовтні. На всіх матеріалах справи є гриф «Секретно». Колишній футболіст народився в 1967 р. в Україні. У період 1992–2001 рр. був лідером команд української «Таврії» (Новотроїцьке), «Торпедо» (Меліополь) та «Дружби» (Бердянськ)

(Борисов, Ивайло. Прокуратура иска 16 години затвор за бивш футболист заради шпионаже = [Прокуратура вимагає 16 років в'язниці для колишнього футболіста за шпигунство] / И. Борисов // Факти. – Sofia, 2020. – 27.11. (<https://fakti.bg/sport/532158-prokuraturata-iska-16-godini-zatvor-za-bivsh-futbolist-zaradi-shpionaj>)).

Московські олігархи щедро підтримують християнські організації. Кремль приділяє особливу увагу створенню таких організацій у країнах ЄС в надії, що це полегшить громадські заворушення таким чином. Журналісти Словаччини, Словенії, Хорватії, Болгарії, Грузії, Молдови та України помітили активізацію релігійних

фундаменталістських організацій у своїх країнах з 2012 р., коли президент Росії В. Путін пообіцяв нову політику щодо Європи. Всесвітній конгрес сімей (WCF) став найважливішим суспільством, що об'єднує фундаменталістські християнські організації. Кремль у грі WCF представляє олігарх К. Малофєєв, О. Комов та В. Якунін, друг Путіна з КДБ. Фонд Святого Василя Великого, створений олігархом К. Малофєєвим, прославився підтримкою сепаратистів на Донбасі військовою технікою та грошима після вторгнення Росії в Крим та Східну Україну

(Butrimas, Eldoradas. Lenkija drebinantys protestai – Kremliaus karo su ES pasekmė? = [Протести, які потрясають Польщу – наслідок війни Кремля з ЄС?] / E. Butrimas // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2020. – 29.11. (<https://www.lrytas.lt/pasaulis/rytai-vakarai/2020/11/29/news/lenkija-drebinantys-protestai-kremliaus-karo-su-es-pasekme--17302736/>)).

КРИМ

Прокуратура Криму та міста Севастополь затримала 44 російських літаки, які пролетіли над півостровом. Вони порушили правила міжнародних рейсів у регіоні. Вони також порушили правила в'їзду та виїзду з Криму. Україна закрила повітряний простір над Кримом. Рішення було прийняте після оцінки того, що неможливо забезпечити безпеку польотів. Порушення правил польоту розслідується. Крим визначає ці дії як «політичний блеф»

(Стойчев, Росен. Україна арестува руски самолети = [Україна арештувала російські літаки] / P. Стойчев // Факти. – Sofia, 2020. – 17.11. (<https://fakti.bg/world/529783-ukraina-arestuva-ruski-samoleti>)).

Місія США при ООН (USUN) закликала Росію «негайно припинити зловживання в окупованому Криму, звільнити всіх українців, несправедливо ув'язнених за мирну протидію, і повернути Україні повний контроль над півостровом. Як повідомляє київська медіа-організація кримських татар «Кримська солідарність», «російські сили регулярно здійснюють набіги на будинки, а деяких ув'язнених пізніше переводять у Росію»

(US mission to UN urges Russia to halt abuses, rights violations in occupied Crimea = [Місія США при ООН закликала Росію припинити зловживання та порушення прав у окупованому Криму] // Daily Sabah. – Istanbul, 2020. – 20.11. (<https://www.dailysabah.com/world/europe/us-mission-to-un-urges-russia-to-halt-abuses-rights-violations-in-occupied-crimea>)).

ДОНБАС

МЗС Франції висловлює жаль, через те, що «протягом декількох тижнів дискусії Тристоронньої контактної групи щодо Донбасу, що стосуються включення «формули Штайнмайєра» в законодавство України, не просуваються. У зв'язку з цим представник французького МЗС підкреслив, що «Франція жалкує через відсутність

просування з цього питання, а також додав, що Україні не залишається іншого вибору, окрім як оновити існуючий текст»

(Париж выразил сожаление из-за отсутствия продвижения по «формуле Штайнмайера» = [Париж висловив жаль через відсутність просування щодо «формули Штайнмайера»] // Известия. – Москва, 2020. – 23.11. (<https://iz.ru/1091090/2020-11-23/parizh-vyrazil-sozhalenie-iz-za-otsutstviia-prodvizheniia-po-formule-shtainmaiera>)).

Переговори щодо донбаського врегулювання знову заблоковані. Тристороння контактна група з врегулювання ситуації на Донбасі за підсумками зустрічі 25 листопада не змогла домовитися по жодному з пунктів. Успіху не вдалося домогтися ні в узгодженні «дорожньої карти» врегулювання конфлікту, ні з обміну полоненими, ні щодо відкриття нових контрольно-пропускних пунктів

(Коваленко, Марина. Донбасс и Киев спутали «дорожные карты» = [Донбас і Київ сплутали «дорожні карти»] / М. Коваленко // Коммерсантъ. – Москва, 2020. – 25.11. (<https://www.kommersant.ru/doc/4585697>)).

Глава делегації України в Тристоронній контактній групі з врегулювання ситуації на Донбасі Л. Кравчук зажадав від Росії до 2021 р. визначити свою позицію щодо досягнутих на саміті в «нормандському форматі» домовленостей. На першому за три роки саміті країн «нормандської четвірки» сторони прийняли спільне комюніке. Останнім часом сторони на різних рівнях обговорюють перспективи взаємодії в цьому форматі

(Кравчук призвал РФ определить позицию по «нормандским договоренностям» = [Кравчук закликав РФ визначити позицію щодо «нормандських домовленостей»] // Известия. – Москва, 2020. – 26.11. (<https://iz.ru/1092358/2020-11-26/kravchuk-prizval-rf-opredelit-pozitciiu-po-normandskim-dogovorennostiam>)).

Save the Children випустили серію знімків, які були зроблені фотографами в зонах бойових дій по всьому світу. У тіні війни: зображення, що висвітлюють руйнівний вплив конфлікту на життя дітей. Д. Хайлебрук, О. Парафеніюк та Х. К. Каннінгем задокументували надихаючі історії дітей, які пережили нескінченну війну в Афганістані, жорстокий заморожений конфлікт на Сході України. Кожен фотограф зафіксував свою унікальну точку зору на конфлікт

(Edmunds, Simon. In the shadow of war: the images highlighting the devastating impact of conflict on children's lives = [У тіні війни: зображення, що висвітлюють руйнівний вплив конфлікту на життя дітей] / S. Edmunds // Independent. – London, 2020. – 28.11. (<https://www.independent.co.uk/arts-entertainment/photography/war-children-powerful-photos-conflict-b1760932.html>)).

Головнокомандувач Збройними силами України Р. Хомчак назвав три причини, чому в питанні з врегулювання конфлікту на Донбасі немає чисто військового вирішення. За його словами, «так Київ порушить міжнародне гуманітарне право, будуть серйозні жертви серед військових, і у Росії більше ресурсів»

(Главком України не видит «чисто военного решения» по Донбассу = [Главком України не бачить «чисто військового вирішення» щодо Донбасу] // КоммерсантЪ. – Москва, 2020. – 28.11. (<https://www.kommersant.ru/doc/4586884>)).

ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА

Поки людство воює з коронавірусом та спричиненими ним економічними проблемами та психологічним стресом, російські політтехнологи працюють у соцмережах. Попереду в людства – тяжкий період, ця зима може стати справжнім полем бою з вірусом, і ця війна, швидше за все, вимагатиме від людства набагато більшої мобілізації, ніж то було в часи Другої світової. Чимало вимагатиме вона і від українців – війна з Росією нікуди не щезла, вона триває, і Україні, по суті, доведеться воювати відразу на два фронти (ще й на третій – з олігархократією)

(Олійник, Марина. Про Фейсбук, комуністичну пропаганду та добрі наміри, якими вимощена дорога до пекла / М. Олійник // Час і Події. – Чикаго, 2020. – 18.11. (<https://www.chasipodii.net/article/25586/>)).

УКРАЇНСЬКО-БІЛОРУСЬКІ ВІДНОСИНИ

Мінськ готується оголосити про ланцюг санкцій проти українських чиновників, заявив міністр закордонних справ Білорусі В. Макей. «Ми вже підготували адекватні заходи і будемо їх вживати. На початковому етапі ми також склали відповідний перелік санкцій, який включатиме низку українських чиновників. Ми будемо продовжувати стежити за розвитком подій», – наголосив В. Макей. Міністр пообіцяв «не залишати без відповіді жодні дії України проти держави Білорусь»

(Minskas: Baltarusija ruošiasi paskelbti sankcijų Ukrainai = [Мінськ: Білорусь готується до санкцій проти України] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2020. – 26.11. (<https://www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2020/11/27/news/net-ir-atsidurus-ant-politines-krizes-slenkscio-i-lenkijos-ir-briuselio-ginca-lietuva-reaguoja-tyliai-17271372/>)).

УКРАЇНСЬКО-БОЛГАРСЬКІ ВІДНОСИНИ

Посол України в Болгарії В. Москаленко розповів газеті про своє бачення відносин України з Болгарією. «Я хотів би сказати вам, що відносини між Україною та Болгарією – політичні, економічні, культурні та будь-які інші є досить широкими на всіх рівнях. Вони дуже хороші. По-перше, у нас активний політичний діалог, ми також маємо багато тісних культурних та гуманітарних зв'язків, двосторонні відносини розвиваються в дусі взаєморозуміння відповідно до Угоди про дружні стосунки та співробітництво 1992 року», – підкреслив посол

(В. Москаленко за ФАКТИ: Україна издига своя кандидатура за генерален секретар на ОЧИС = [В. Москаленко для ФАКТИВ: Україна висуває свою кандидатуру на посаду Генерального секретаря ОКО] // Факти. – Sofia, 2020. – 17.11. (<https://fakti.bg/video/529776-npr-v-moskalenko-za-fakti-ukraina-izdiga-svoa-kandidatura-za-generalen-sekretar-na-ochis>)).

УКРАЇНСЬКО-МОЛДОВСЬКІ ВІДНОСИНИ

Президент України В. Зеленський привітав з перемогою на виборах президента Республіки Молдова главу партії «Дія і Солідарність» М. Санду. «Упевнений у подальшому зміцненні відносин між Україною, Молдовою і європейською інтеграцією наших народів. З нетерпінням чекаю на візит колеги в Київ», – зауважив В. Зеленський

(Зеленський поздравил Санду с победой на выборах президента Молдавии = [Зеленський привітав Санду з перемогою на виборах президента Молдови] // КоммерсантЪ. – Москва, 2020. – 16.11. (<https://www.kommersant.ru/doc/4574371>)).

Баланс між Росією та США, а також погляд на сусідів – це обіцянка новообраного президента Молдови М. Санду. У президенті І. Додоні М. Санду вбачає втілення корупції та контрабанди цигарок із Придністров'я, поворот до Росії не лише за рахунок ЄС, а й таких сусідів, як Румунія та Україна, якими він знехтував у зовнішній політиці. І. Додон був одним із небагатьох союзників Росії на пострадянському просторі. Він висловив відому позицію про те, що «Крим фактично є російським», М. Санду дотримується іншої думки – «Молдова та Україна перебувають в однаковому становищі (через невизнане Придністров'я, яке проголосило незалежність у 1990 р.), і українську територіальну цілісність треба поважати»

(«Антикорупционният» президент Мая Санду ще насочи Молдова към Запада, но при баланс с Русия = [«Антикорупційний» президент Майя Санду направить Молдову на Захід, але на балансі з Росією] // Дневник. – Sofia, 2020. – 16.11. (https://www.dnevnik.bg/sviat/2020/11/16/4139722_antikorupcionniat_prezident_maia_sandu_s_hte_nasochi/)).

М. Санду перемогла на президентських виборах у Республіці Молдова. Її суперник, проросійський президент І. Додон, протягом багатьох років дивився переважно на Москву. Він навмисно випускав з уваги молдовських сусідів Румунію та Україну. Натомість М. Санду після оголошення результатів виборів зателефонувала до Бухареста та Києва. Вона пообіцяла своїм колегам-президентам, що хоче подвоїти зусилля для покращення відносин із членом ЄС Румунією і Україною як претендентом на членство в ЄС

(Nienhuysen, Frank. Präsidentin von Europas ärmstem Land = [Президент найбільшої країни Європи] / F. Nienhuysen // Süddeutsche Zeitung. – München, 2020. – 16.11. (<https://www.sueddeutsche.de/meinung/moldau-praesidentin-von-europas-aermstem-land-1.5117225>)).

Президентські вибори в Молдові завершилися поразкою проросійського президента І. Додона та російсько орієнтованого електорату. М. Санду перемогла на президентських виборах. Представники ЄС уже заявили про підтримку проєвропейської Молдови та її лідера. Перші візити М. Санду, найімовірніше, відбудуться в Києві, Бухаресті та Брюсселі. Президент України В. Зеленський

зателефонував М. Санду, привітав її з перемогою на президентських виборах і сказав, що чекає її в Києві. «Я розпочав ранок з гарної телефонної розмови з М. Санду. Я привітав її з перемогою на президентських виборах у Молдові. Я впевнений у подальшому зміцненні відносин між Україною та Молдовою. Я з нетерпінням чекаю візиту мого колеги до Києва», – написав В. Зеленський

(«Независимая газета»: *Русия загуби Молдова* = [«Незалежна газета»: *Росія втрачає Молдову*] // *Факти*. – Sofia, 2020. – 17.11. (<https://fakti.bg/mnenia/529575-nezavisimaa-gazeta-rusia-zagubi-moldova>)).

Новообраний президент Молдови М. Санду заявила про намір розвивати стратегічне співробітництво з Україною. Вона, зокрема, зазначила: «У нас багато спільних проблем, а також багато можливостей, які ми можемо разом реалізувати. Ми повинні вивести Молдову з ізоляції і негайно розморозити двосторонні відносини з Україною». М. Санду також подякувала Президенту України В. Зеленському за привітання з перемогою на виборах і висловила за «розморожування двосторонніх відносин і синхронізацію діяльності в контексті процесу європейської інтеграції»

(*Санду заявила о намерении развивать сотрудничество с Киевом* = [Санду заявила про намір розвивати співпрацю з Києвом] // *Известия*. – Москва, 2020. – 19.11. (<https://iz.ru/1089500/2020-11-19/sandu-zaiavila-o-namerenii-razvivat-sotrudnichestvo-s-kiyevom>)).

Старший аналітик Інституту досліджень безпеки Європейського Союзу С. Секрієру зазначає, що «для М. Санду зараз пріоритетом стане не налагодження відносин з Москвою, а відновлення діалогу на вищому рівні з Україною і Румунією, а також взаємодія з ЄС». «За чотири роки президентства І. Додон жодного разу не відвідав ні Київ, ні Бухарест, а відносини з Брюсселем були відсунуті на задній план», – вважає фахівець. Як розповів «Известиям» завідувач відділом Придністров'я і Молдови Інституту країн СНД С. Лавренов, є інша проблема. «Вона полягає в тому, що буде більш тісна координація Молдови та України, між якими затиснуто Придністров'я. Відповідно, буде проводитися політика посилення відносно Придністров'я, у тому числі економічними заходами. М. Санду – провідник тієї політики, яка буде формулюватися щодо Молдови і Придністров'я на Заході», – упевнений експерт

(*Логинова, Ксения. Восток–Запад: чего ждать в молдавской политике при Майе Санду* = [Схід–Захід: чого чекати в молдовській політиці при Майї Санду] / К. Логинова // *Известия*. – Москва, 2020. – 25.11. (<https://iz.ru/1091111/kseniia-loginova/vostok-zapad-chego-zhdad-v-moldavskoi-politike-pri-maie-sandu>)).

УКРАЇНСЬКО-УГОРСЬКІ ВІДНОСИНИ

У статті викладено думки українських аналітиків Р. Бортника, О. Якубіна та О. Дяченко щодо стану українсько-угорських відносин у контексті українських мовних законів. На думку Р. Бортника, Угорщина має рацію, протестуючи проти позбавлення існуючих та гарантованих законом прав угорської меншини на

Закарпатті. Аналітик вважає, що це питання має частіше обговорюватись на міжнародних форумах. Р. Бортник також вважає життєздатним варіантом, щоб Будапешт краще координував свої прагнення з представниками інших національностей у цій боротьбі, оскільки вони перебувають у тому самому становищі й спільними діями меншин, вони можуть чинити більший тиск на керівництво Києва. О. Дяченко переконана, що Конституційний Суд свідомо затягує та відкладає контроль за нормами законодавства. О. Дяченко наголошує, що «колишній глава держави П. Порошенко навмисно створив такий закон для посилення соціальної напруги, але спокійно в цьому допомагає і його наступник». О. Якубін нагадує, що коли був прийнятий мовний закон, який багато хто критикував, було передбачено, що використання мови меншин має бути врегульовано в іншому законі протягом шести місяців, але закон про меншини вже діє». «За часів П. Порошенка певні питання були навмисно радикалізовані, і в цьому комунікативному кліше угорці визначались як вороги», – констатує О. Якубін

(György, Dunda. Mesterségesen kreált magyarügy = [Штучно створена угорська справа] / D. György // Magyar Nemzet. – Budapest, 2020. – 20.11. (<https://magyarnemzet.hu/kulfold/mestersegesen-krealt-magyarugy-8978879/>)).

Посол України в Будапешті був запрошений до Міністерства закордонних справ і торгівлі після того, як політика І. Грежу, відповідального за розвиток співпраці між округом Саболч-Сатмар-Берег та Закарпаттям, не пустили в Україну. П. Сійярто сказав у відеозверненні, що «заборона в'їзду ніяк не сприяє пошуку спільного успіху». Міністр також додав, що «угорський уряд завжди прагнув до добросусідських відносин з Україною, тому що для закарпатських угорців також добре, якщо між двома країнами добрі відносини». Міністр висловив надію, що «одного дня Україна дійсно повернеться до пошуку спільних історій успіху і співпраці, заснованих на загальній повазі, і ми готові до цього»

(István, Berezsnay. Szijjártó bekérte az ukrán nagykövetet = [Сійярто запросив посла України] / B. István // Index.hu. – Budapest, 2020. – 24.11. (<https://index.hu/kulfold/2020/11/24/ukrajna szijjarto peter ucran nagykövet/>)).

Посол України в Будапешті запрошений до Міністерства закордонних справ і торгівлі після того, як урядового уповноваженого І. Грежу не пустили в Україну. «Заборона в'їзду для Іштвана Грежі не демонструє намір шукати дружби чи спільного успіху», – зазначив міністр. П. Сійярто сказав, що він шкодує про це, оскільки угорський уряд завжди прагнув до добросусідських відносин з Україною, «це також добре для закарпатських угорців, якщо дві країни співпрацюватимуть одна з одною». Він нагадав, що напруженість почалася, коли угорці Закарпаття були позбавлені права та можливості вчитися рідною мовою. Уряд Угорщини покладав надію, що угорці повернуть ці права протягом терміну нового українського Президента. Хоча цього ще не сталося, уряд Угорщини продовжує демонструвати відкритість та співпрацю

(Bekérte Szijjártó Péter Ukrajna budapesti nagykövetét = [Петр Сійярто викликав посла України в Будапешті] // Magyar Nemzet. – Budapest, 2020. – 24.11.

[\(https://magyarnemzet.hu/kulfold/bekerette-szijiarto-peter-ukrajna-budapesti-nagykovetet-9000368/\)](https://magyarnemzet.hu/kulfold/bekerette-szijiarto-peter-ukrajna-budapesti-nagykovetet-9000368/).

Угорського урядового уповноваженого у справах угорської меншини на Закарпатті І. Грежу не впустили в Україну у відповідь на підтримку Угорщиною проугорських сил на українських місцевих виборах, яку Україна вважає втручанням у свої внутрішні справи. Згідно з пресрелізом, «рішення не впливає на міждержавні відносини». Заборона на повторний в'їзд поширюється лише на дії відповідного громадянина, які містили ознаки конкретного правопорушення

(Nem engedték be Ukrajnába Grezsa Istvánt = [Іштвана Грежу не пустили в Україну] // Magyar Nemzet. – Budapest, 2020. – 24.11. (<https://magyarnemzet.hu/kulfold/nem-engedtek-be-ukrajnaba-grezsa-istvant-8998292/>)).

Адміністративні перетворення в Україні під гаслом децентралізації вже досягли Закарпаття. За словами Л. Зубанича, президента Демократичного союзу угорців України, «фінансова підтримка культури завжди приймалася, виходячи із залишкового принципу». «І для угорців, які намагаються зберегти свою самобутність і культуру, було б великою втратою, якби угорським літературним цінностям, зібраним за багато років, не було місця», – додав Л. Зубанич

(Dániel, Kiss. Damoklész kardja a kárpátaljai magyar kultúra felett = [Дамоклієв меч над угорською культурою Закарпаття] / K. Dániel // Index.hu. – Budapest, 2020. – 25.11. (https://index.hu/kulfold/2020/11/25/damoklesz_kardja_lebeg_a_karpataljai_kultura_felett/)).

Автор статті описує угорську точку зору на заборону в'їзду на територію України угорському урядовому уповноваженому у справах угорської меншини на Закарпатті І. Грежі, через позицію Угорщини щодо українських місцевих виборів. Підтримку Угорщиною проугорських сил на виборах Україна вважає втручанням у її внутрішні справи. «Поведінка України в питаннях, що стосуються угорських справ, абсолютно непередбачувана. Одну хвилину вони звинувачують Угорщину у втручанні, іншу – міністр закордонних справ закликає до погіршення відносин. Дипломатично це не зовсім добрі жести», – вважає автор статті. Він також зазначає, що «закони Києва, які суворо обмежують використання угорської мови на Закарпатті, та дії українських націоналістичних груп, які залякують угорців, набагато серйозніші». «Поки ця непередбачуваність зберігається, недопущення вступу України до НАТО може бути єдиним засобом у руках Угорщини для тиску на свого східного сусіда» – констатує автор

(Kottász, Zoltán. Hasznos vétók = [Корисні вето] / Z. Kottász // Magyar Nemzet. – Budapest, 2020. – 25.11. (<https://magyarnemzet.hu/ahelyzet/hasznos-vetok-9001586/>)).

УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІ ВІДНОСИНИ

Республіканці Сенату, які керували розслідуванням роботи Х. Байдена в Україні, не планують припинити своє розслідування навіть тоді, коли новообраний

президент Д. Байден вступить на посаду. У вересні був опублікований звіт, у якому розслідування дійшло висновку, що адміністрація Б. Обама проігнорувала «кричущі попереджувальні знаки», коли син тодішнього віцепрезидента Д. Байдена увійшов до правління української енергетичної компанії, що належить корумпованому олігарху. Позиція Х. Байдена в компанії з природного газу Burisma, яка платила йому до 50 тис. дол. на місяць, «створила негайний потенційний конфлікт інтересів», оскільки його батько брав участь у політиці США щодо України

(Jacobs, Emily. Senate Republicans will continue Hunter Biden probe on subcommittee = [Республіканці Сенату продовжать розслідування Хантера Байдена у підкомітеті] / E. Jacobs // New York Post. – New York, 2020. – 16.11. (<https://nypost.com/2020/11/16/senate-republicans-will-continue-hunter-biden-probe-on-subcommittee/>)).

США виділили морській охороні України в Маріуполі і м. Бердянськ 4 млн дол. допомоги. Як уточнили в посольстві США в Києві, на ці гроші українській стороні поставлять «нове обладнання, яке допоможе реагувати на агресію в Азовському морі». Яке саме обладнання буде надано, не уточнюється

(США выделили \$4 млн помощи морской охране Украины в Азовском море = [США виділили 4 млн дол. допомоги морській охороні України в Азовському морі] // КоммерсантЪ. – Москва, 2020. – 19.11. (<https://www.kommersant.ru/doc/4576932>)).

Газета «Дневник» публікує післявиборний серіал оперної співачки О. Пендачанської. Крім своїх успіхів на сцені, вона відома своєю міцною громадянською позицією та інтересом до того, що відбувається в Болгарії та в усьому світі. Після багатьох поїздок до США у неї виник серйозніший інтерес до американської політики. Вона розповідає про П. Манафорта, який працював при колишньому українському Президенті В. Януковичу з 2004 р. Його спільний бізнес з російським олігархом О. Дерипаскою та українським олігархом Д. Фірташем бере свій початок у 2007 р. Щоб представляти російські інтереси в політиці, бізнесі та засобах масової інформації у США та Європі, П. Манафорт домовився з О. Дерипаскою про щорічну плату в розмірі 10 млн дол. У справах проти нього прокурори заявляють, що П. Манафорт отримав від України понад 60 млн дол. у період між 2010 і 2014 рр.

(Пендачанска, Александрина. Щабът на Тръмп – само най-добрите = [Штаб Трампа – лише найкраще] / А. Пендачанска // Дневник. – Sofia, 2020. – 23.11. (https://www.dnevnik.bg/analizi/2020/11/23/4142360_shtabut_na_trump_-_samo_nai-dobrite/)).

Держсекретарем США може стати радник Д. Байдена Е. Блінкен, який підтримував Україну. Е. Блінкен стверджував, що дії Росії в Україні – це стратегічний програш РФ у майбутньому. Адвокат приєднався до Д. Байдена після роботи на різних посадах у Раді національної безпеки в роки президентства Б. Клінтона. Коли Д. Буш у 2001 р. переїхав до Білого дому, Е. Блінкен перейшов до комітету закордонних справ Сенату на посаді керівника апарату під головуванням Д. Байдена. З цим він переїхав до Білого дому після обрання Б. Обама. У другий термін Б. Обама

він став заступником радника президента з питань безпеки. Війна в Сирії та конфлікт в Україні визначили його порядок денний

(Sattar, Majid. Ein Name, der für leuchtende Augen sorgt = [Ім'я, від якого у вас загоряються очі] / M. Sattar // Frankfurter Allgemeine. – Frankfurt am Main, 2020. – 23.11. (<https://www.faz.net/aktuell/politik/von-trump-zu-biden/usa-das-ist-joe-bidens-kuenftiger-aussenminister-antony-blinken-17066265.html>)).

Д. Байден призначив ветерана зовнішньої політики Вашингтона Е. Блінкена наступним державним секретарем США. Е. Блінкен – колегіальний, шанобливий та вишуканий нащадок дипломатичної родини. Він ветеран зовнішньополітичної еліти старої школи, колишній заступник державного секретаря та заступник радника з національної безпеки. Е. Блінкен запропонував ввести санкції проти Росії після її вторгнення та анексії Кримського півострова у 2014 р.

(Daragahi, Borzou. Antony Blinken: A smooth, old-school diplomat who will take on a harsh new world of wary allies and foes = [Ентоні Блінкен: Дипломат старої школи, який перейде у новий суворий світ насторожених союзників] / B. Daragahi // Independent. – London, 2020. – 24.11. (<https://www.independent.co.uk/news/world/americas/us-election-2020/antony-blinken-us-world-pompeo-b1760522.html>)).

Д. Байден представив свою команду. Найцікавіше висування – це Е. Блінкен, якого Д. Байден хоче бачити на посаді держсекретаря. «КоммерсантЪ» зв'язався з американським дипломатом Д. Гербстом, який особисто знайомий з Е. Блінкеном, і запитав, як зміняться відносини Росії і США. «Ключова фігура в цьому питанні не Е. Блінкен, а Д. Байден. Точка зору Д. Байдена на Росію зрозуміла: він упевнений, що В. Путін застосовує реваншистську зовнішню політику, яка небезпечна для американських інтересів, що фокус цієї політики зараз на Донбасі, тому США повинні допомогти Україні протистояти агресії Кремля», – зауважив Д. Гербст

(Якунин, Иван. Джо Байден раздаст ключевые посты = [Джо Байден роздасть ключові пости] / И. Якунин // КоммерсантЪ. – Москва, 2020. – 25.11. (<https://www.kommersant.ru/doc/4585304>)).

Готуючись до вступу на посаду, Д. Байден призначив своїм кандидатом на пост держсекретаря давнього союзника і радника Е. Блінкена. Це рішення, як вважає автор статті, «було зустрінуте з обережним оптимізмом у Києві, де Е. Блінкен розглядається як прихильник боротьби України з російською агресією і людина, яка глибоко розуміє пострадянські геополітичні реалії». Багато в чому цей український ентузіазм пов'язаний з попереднім послужним списком Е. Блінкена. У Білому домі Б. Обама Е. Блінкен зіграв впливову роль «у запровадженні санкцій проти Росії у зв'язку з вторгненням у Крим і Східну Україну у 2014 р. і згодом привів до безуспішних закликів США озброїти Україну». Атлантична рада США запросила американських і українських експертів поділитися своїми думками про те, що може означати вибір Е. Блінкена на пост державного секретаря для майбутнього українсько-американських відносин

(Dickinson, Peter. Biden picks Antony Blinken: Good news for Ukraine? = [Байден вибирає Ентоні Блінкена: Хороші новини для України?]/ P. Dickinson // Atlantic Council. – Washington, 2020. – 27.11. (<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/biden-picks-antony-blinken-good-news-for-ukraine/>)).

УКРАЇНСЬКО-ТУРЕЦЬКІ ВІДНОСИНИ

У статті в польському виданні автор звертає увагу на те, що «після болісної поразки, яку турки завдали В. Путіну на Кавказі, президент Р. Т. Ердоган розвиває свій наступ на російські сфери впливу». На перший план виходить Україна, де після турецького успіху в Карабасі серйозно розглядалася підтримка Туреччини у суперечках з Росією. Для України, на думку автора, «турки пропонують допомогу у витісненні росіян з Криму та Донбасу»

(Mielnik, Jakub. Jak po porażce Putina w Karabachu, Turcja dociska teraz Rosję = [Після поразки Путіна в Карабасі, Туреччина зараз тисне на Росію] / J. Mielnik // Wprost. – Warszawa, 2020. – 22.11. (<https://premium.wprost.pl/10391144/jak-po-porazce-putina-w-karabachu-turcja-dociska-teraz-rosje.html>)).

Головнокомандувач Збройних сил України Р. Хомчак повідомив, що «Україна має намір закупити ще п'ять безпілотних літальних апаратів Bayraktar Tactical Block 2 (TB2) турецького виробництва в наступному році». Р. Хомчак сказав, що у безпілотників «дещо інші тактико-технічні характеристики, включаючи (їх) висоту і ефективну дальність дії». Зауваження високопоставленого військового чиновника прозвучали після великомасштабних тактичних навчань. Збройні сили випробовували ракети Bayraktar TB2 і Javelin під час навчань, які проводилися бойовим вогнем

(Ukraine to buy 5 more Turkish Bayraktar TB2 drones in 2021 = [Україна придбає ще 5 турецьких безпілотників Bayraktar TB2 у 2021 році] // Daily Sabah. – Istanbul, 2020. – 27.11. (<https://www.dailysabah.com/business/defense/ukraine-to-buy-5-more-turkish-bayraktar-tb2-drones-in-2021>)).

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Європейська ракета Vega відхилилася від курсу після восьмихвилинного польоту та знищила обидва супутники. Проблема полягала в приводах, які змінюють напрям тяги верхнього двигуна Vega. Отримавши команду від системи наведення, навігації та управління (GNC), вони повернули форсунки двигуна у зворотному напрямі, пояснило в офіційній заяві Європейське космічне агентство (ESA), яке призначило комісію для розслідування інциденту. Р. Лагі з Agianespace, компанія, яка виробляє і експлуатує ракети Vega, заявив, що провідка системи контролю тяги повинна бути перевернута, коли був зібраний двигун найвищого класу. Верхня ступінь Vega називається верхнім модулем Attitude Vernier Up, або Avum. Її розробкою керує італійська компанія Avio і включає двигун RD-843, побудований в Україні

(Объркани кабели причинах катастрофа на европейската ракета Vega = [Переплутані кабелі спричинили падіння європейської ракети Vega] // Дневник. – Sofia,

2020. – 16.11.
(https://www.dnevnik.bg/sviat/2020/11/18/4140483_oburkani_kabeli_prichinaha_katastrofa_na_evropeiskata/).

Саміт ініціативи Тримор'я (ІТМ) у Таллінні – це добра нагода поміркувати про ширший вплив її на весь балтійсько-адриатично-чорноморський регіон. Серед стратегічних партнерів насамперед називають дві країни Східного партнерства – Грузію й Україну. Обидві стали жертвами російської агресії: перша з 2008 р., а друга з 2014 р.

(Журавський, Пшемислав. *Грузія й Україна – потенційні партнери Тримор'я* / П. Журавський // *Час і Події*. – Чикаго, 2020. – 18.11. (<https://www.chasipodii.net/article/25604/>)).

У наступному році закінчиться другий термін Генерального секретаря ОЧЕС грека М. Крістідеса. Уперше в історії організації Україна висуває свого кандидата – заступника міністра закордонних справ України В. Боднара. Голосування може відбутися у грудні, коли закінчується головування Румунії. Якщо єдиного рішення не вдається досягти, процес може тривати до середини наступного року. Формально посада стає вакантною з липня 2021 р., а мандат видається на три роки

(Джамбазов, Денис. *Україна за п'єрви път претендира за поста на генерален секретар на ОЧИС = [Вперше Україна претендує на посаду генерального секретаря ОЧЕС]* / Д. Джамбазов // *Факти*. – Sofia, 2020. – 19.11. (<https://fakti.bg/world/530254-ukraina-za-parvi-pat-pretendira-za-posta-na-generalen-sekretar-na-ochis>)).

Прем'єр-міністр України Д. Шмигаль приніс свої вибачення прем'єр-міністру Казахстану А. Маміну за інцидент з підробленим тестом на Covid-19, який напередодні зустрічі з казахською делегацією надав міністр інфраструктури України В. Криклій. Зустріч з прем'єр-міністром Казахстану А. Маміним відбулася без участі міністра інфраструктури В. Криклія і посла України в Казахстані П. Врублевського. Їх не пустили на зустріч через виявлену підробку ПЛР-тестів, які були обов'язковою умовою для участі в заході. Згідно з протоколом, особи, які контактують з прем'єром Казахстану, повинні надати негативні результати тесту на коронавірус

(*Minister sfalszował test na koronawirusa, przylapaly go służby Kazachstanu. Skandal po wizycie w Nur-Sultanie = [Міністр сфальсифікував тест на коронавірус, казахстанські служби його сніймали. Скандал після відвідування Нур-Султана]* // *Wprost*. – Warszawa, 2020. – 20.11. (<https://www.wprost.pl/swiat/10391162/minister-sfalszowal-test-na-koronawirusa-przylapaly-go-sluzby-kazachstanu-skandal-po-wizycie-w-nur-sultanie.html>)).

Провідна українська компанія, що спеціалізується на реалізації проектів з відновлюваної енергетики та поводженні з твердими побутовими відходами, розробить перший у своєму роді проект «Дегазація сміттєзвалищ» у Пенджабі. Делегація групи компаній Clear Energy, яка є провідним гравцем в енергетичному секторі України, відвідала Панджабський комітет з інвестицій та торгівлі, щоб

обговорити потенціал відновлюваної енергетики в Пенджабі, а представники Лахорської компанії з управління відходами та Punjab Power Рада з розвитку також узяли участь у засіданні

(Ukrainian Co to produce energy in Punjab = [Україна буде виробляти енергію в Пенджабі] // The News. – Islamabad, 2020. – 25.11. (<https://www.thenews.com.pk/print/748703-ukrainian-co-to-produce-energy-in-punjab>)).

З 1 січня 2021 р. між Україною та Ізраїлем почне діяти зона вільної торгівлі. Президент України В. Зеленський заявив, що «майбутнє відкриття ЗВТ виведе відносини двох країн на новий рівень і дасть «зелене світло» зростанню українського експорту до Ізраїлю, а також більш тісної двосторонньої співпраці в галузі високих технологій, інжинірингу та інвестицій». За перше півріччя 2020 р. товарообіг між Україною та Ізраїлем становив 384,9 млн дол., скоротившись на 13,6 % порівняно з аналогічним періодом минулого року

(Зона свободної торгівлі между Украиной и Израилем будет открыта 1 января 2021 года = [Зона вільної торгівлі між Україною та Ізраїлем буде відкрита 1 січня 2021 року] // Жэньминь жибао. – Пекін, 2020. – 25.11. (<http://russian.people.com.cn/n3/2020/1125/c31519-9789160.html>)).

Враховуючи дедалі більший інтерес італійських компаній до інтернаціоналізації в Україні та значну італійську майстерність у сільському господарстві та тваринництві, Торгово-промислова палата Італії в Україні вирішила активувати безкоштовний проєкт для українських компаній, що охоплює сфери сільського господарства та тваринництва

(Італія розширюватиме співпрацю з українськими агрокомпаніями // Українська газета. – Рим, 2020. – 27.11. (<https://www.gazetaukrainska.com/cvīm/україна/італія-розширюватиме-співпрацю-з-укр/>)).

За словами міністра закордонних справ України Д. Кулеби, Україна має ті самі перспективи і цілі в конфліктах у Нагірному Карабасі і Лівії, що і Туреччина. Д. Кулеба сказав, що «Україна завжди підтримувала територіальну єдність і суверенітет Азербайджану, а для відновлення порядку й економічної активності в Лівії ми продовжимо підтримувати визнані ООН законні сили». Д. Кулеба подякував міністру закордонних справ Туреччини М. Чавушоглу «за його чітку позицію з цього питання». «Оскільки ви контактуєте з Україною щодо деяких конкретних питань, що стосуються Лівії, у нас є діалог і співробітництво з цього питання», – зауважив Д. Кулеба

(FM Kuleba: 'Ukraine on same page with Turkey on Karabakh, Libya issues' = [Міністр Кулеба: «Україна на одному боці з Туреччиною з питань Карабаху та Лівії»] // Daily Sabah. – Istanbul, 2020. – 27.11. (<https://www.dailysabah.com/politics/diplomacy/fm-kuleba-ukraine-on-same-page-with-turkey-on-karabakh-libya-issues>)).

З огляду на заходи проти поширення коронавірусу, кількість відвідувань Роженської обсерваторії (Болгарія) обмежена. Команда NOVA отримала можливість побачити, як працюють астрономи в такому середовищі й побачити галактику «M81» очима найбільшого центру телекомунікаційного зв'язку. Обсерваторія має постійний оптичний Інтернет. Телескоп оснащений потужними цифровими камерами. Незабаром в обсерваторії з'явиться новий спеціалізований сонячний телескоп, який замінить старий та амортизований коронаграф. «Він готовий і повністю зібраний в Україні», – сказав болгарський астроном, директор Роженської обсерваторії в горах Родопи Н. Петров. Телескоп допоможе болгарським астрономам більш детально вивчити сонце та виверження його корони

(Михайлов, Венцислав. Обсерваторията «Рожен» премина на работа от дистанция = [Роженська обсерваторія працює дистанційно] / В. Михайлов // Факти. – Sofia, 2020. – 29.11. (<https://fakti.bg/bulgaria/532594-observatoriata-rojen-premina-na-rabota-ot-distancia>)).

ТРУДОВА МІГРАЦІЯ

У 2019 р. перші посвідки на проживання в країнах-членах ЄС отримали 757 тис. українців, що робить їх найбільшою групою серед усіх одержувачів. Майже чотири з п'яти дозволів українцям було видано Польщею. Зайнятість була основною причиною видачі дозволів українцям, 87 % документів були видані з цієї причини

(Українці отримали найбільше посвідок на проживання в ЄС четвертий рік поспіль // Українська газета. – Рим, 2020. – 27.11. (<https://www.gazetaukrainska.com/cvim/італія/українці-отримали-найбільше-посвідок/>)).

ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА

Директор-розпорядник Міжнародного валютного фонду К. Георгієва в телефонній розмові обговорила з Президентом України В. Зеленським незалежність Національного банку України і боротьбу з корупцією. Як повідомила К. Георгієва, «під час розмови також обговорювалися питання реалізації кредитної програми МВФ в Україні»

(Глава МВФ обсудила с Зеленским борьбу с коррупцией на Украине = [Глава МВФ обговорила із Зеленським питання боротьби з корупцією в Україні] // Известия. – Москва, 2020. – 18.11. (<https://iz.ru/1088622/2020-11-18/glava-mvf-obsudila-s-zelenskim-borbu-s-korrupciei-na-ukraine>)).

Відбулася телефонна розмова між Президентом України В. Зеленським і головою Міжнародного валютного фонду К. Георгієвою. Українська сторона дуже просила МВФ надіслати місію. Але Фонд поки не бачить такої можливості. «Перегляду програми має передувати повне взаєморозуміння у подальших кроках», – вважає глава МВФ

(Фурса, Сергій. МВФ не вірить Україні. Не буде ні місії, ні грошей / С. Фурса // Українське Слово. – Чикаго, 2020. – 19.11. (<https://www.ukrslovo.net/ukraine/notation/102272.html>)).

Міністр ЗСУ Д. Кулеба заявив, що пропонував призначити ексміністра фінансів О. Маркарову новим послом країни у США. Україна намагається розблокувати програму МВФ. МВФ виділив 2,1 млрд дол., але відклав подальші транші через занепокоєння щодо антикорупційних реформ та незалежності центрального банку

(Ukraine may appoint former finance minister Markarova as ambassador to Washington = [Україна може призначити колишнього міністра фінансів Маркарову послом у Вашингтоні] // The Chronicle Herald. – Halifax, 2020. – 20.11. (<https://www.thechronicleherald.ca/news/world/ukraine-may-appoint-former-finance-minister-markarova-as-ambassador-to-washington-522568/>)).

Європейський інвестиційний банк схвалив кредит Україні в розмірі 340 млн євро в рамках Програми відновлення та 100 млн євро на розвиток доріг у Луганській області. Фінансування в рамках Програми відновлення орієнтована на інфраструктуру на Сході України. Вона покликана допомогти впоратися з припливом внутрішніх переселенців. Проєкт розвитку доріг у Луганській області націлений на поліпшення регіональних комунікацій і зміцнення сільського господарства за рахунок поліпшення відповідної інфраструктури. Усього в рамках проєкту буде оновлено близько 183 км автомобільних доріг загального користування. Згідно з даними банку, загальна вартість їхнього ремонту становить 160 млн євро

(ЕИБ направит 440 млн євро на развитие инфраструктуры Украины = [ЕІВ направит 440 млн євро на розвиток інфраструктури України] // Жэньминь жибао. – Пекін, 2020. – 20.11. (<http://russian.people.com.cn/n3/2020/1120/c31519-9782579.html>)).

Україна попросила у Світового банку позику у 100 млн дол. на придбання вакцин, заявила заступник міністра охорони здоров'я С. Шаталова на тлі рекордної кількості нових інфекцій на день у країні. Кошти будуть спрямовані на придбання вакцин проти COVID-19, а також на діагностичне та лабораторне обладнання. Міністр охорони здоров'я М. Степанов заявив, що країна сподівається отримати 8 млн доз вакцини проти COVID-19 у першій половині 2021 р. в рамках ініціативи з надання вакцин для бідніших країн. Раніше він оголосив що за останні 24 год. Україна повідомила про рекордних 15 331 новозаражених. На вихідних уряд ввів суворі обмежувальні заходи по всій країні

(Гивкова, Александрина. Коронавирусът по света: Новозаразените в Турция нараснаха 4 пъти след добавянето на бессимптомните = [Коронавірус у всьому світі: Нові інфекції в Туреччині збільшуються в 4 рази після бессимптомних] / А. Гивкова // Дневник. – Sofia, 2020. – 26.11. (https://www.dnevnik.bg/sviat/2020/11/26/4143895_koronavirusut_po_sveta_novozarazhenite_v_turcia/)).

Кабінет Міністрів України схвалив угоду з Європейським інвестиційним банком про залучення коштів в розмірі 200 млн євро на реалізацію проекту «Міський громадський транспорт України II». Міністр інфраструктури В. Криклій зазначив, що «вказаний проект, ймовірно, буде реалізований в 18 містах України. Він передбачає закупівлю електричного громадського транспорту – трамваїв, тролейбусів, електробусів і вагонів метро, а також заміну тягових підстанцій, будівництво та оновлення трамвайних і тролейбусних ліній». В. Криклій також заявив, що «розширення парку електричного громадського транспорту дозволить істотно знизити рівень викидів шкідливих речовин в містах та максимально наблизити Україну до європейських стандартів»

(Украина привлечет 200 миллионов евро от ЕИБ на развитие общественного транспорта = [Україна залучить 200 мільйонів євро від ЄІБ на розвиток громадського транспорту] // Жэньминь жибао. – Пекин, 2020. – 26.11. (<http://russian.people.com.cn/n3/2020/1126/c31519-9792891.html>)).

Міністр фінансів України С. Марченко заявив, що дохідна частина бюджету країни в 2020 р. буде перевиконана на 10 млрд грн (351,5 млн дол.). «Незважаючи на пандемію, незважаючи на кризу, податкова служба вже виконала річний план доходів», – підкреслив С. Марченко

(Минфин Украины спрогнозировал перевыполнение доходов в бюджет 2020 года = [Мінфін України спрогнозував перевиконання доходів до бюджету 2020 року] // Известия. – Москва, 2020. – 27.11. (<https://iz.ru/1092752/2020-11-27/minfin-ukrainy-sprognoziroval-perevypolnenie-dokhodov-v-biudzhet-2020-goda>)).

ЕКОНОМІКА

За даними Державної служби статистики, у липні–вересні реальний ВВП України зріс на 8,5 % порівняно з другим кварталом поточного року. Як вважають аналітики, головними факторами, що забезпечили позитивну поквартальну динаміку, стали збір врожаю і відновлення споживчого попиту. За підсумками 2020 р. уряд України очікує падіння ВВП на 4,8 %, а Національний банк – на 6 %

(В третьем квартале ВВП Украины упал на 3,5 процента = [У третьому кварталі ВВП України впав на 3,5 %] // Жэньминь жибао. – Пекин, 2020. – 17.11. (<http://russian.people.com.cn/n3/2020/1117/c31519-9781117.html>)).

15 жовтня – справжня віха в історії економіки України. У цей день на прозорому аукціоні було приватизовано Немирівське місце провадження діяльності та зберігання спирту державного підприємства «Укрспирт» – перший із довгого переліку українських спиртових заводів, які донедавна всі без винятку належали державі та з якими вона ніяк не хотіла розлучитися. Так розпочалася приватизація цієї галузі, як знаковий процес

(Шавалюк, Любомир. Крапля оптимізму: що означає приватизація спиртових заводів в Україні / Л. Шавалюк // Час і Події. – Чикаго, 2020. – 18.11. (<https://www.chasipodii.net/article/25603/>)).

Фонд державного майна (ФДМ) України модернізував процес приватизації в країні і сподівається продати сотні державних підприємств, але стикається з протидією з боку тих, хто отримує вигоду з корупції. За останній рік Фонд держмайна зазнав капітальний ремонт й ініціював амбітні зусилля з очищення всього процесу приватизації в країні. З вересня 2019 р. ФДМ очолює Д. Сенниченко, який, на думку автора, «привносить у свою нинішню посаду великий досвід роботи з міжнародними інвесторами». Д. Сенниченко ввів новий рівень прозорості і незалежних аудиторських заходів, щоб підвищити привабливість процесу приватизації в Україні. М. Вільямс, голова Американсько-української ділової ради у Вашингтоні, підтверджує, що «існує значний інтерес інвесторів до зусиль щодо приватизації України», але каже, що «питання верховенства закону продовжують служити серйозною перешкодою»

(Francis, Diane. Ukraine's new privatization faces array of old obstacles = [Нова приватизація України стикається з безліччю старих перешкод] / D. Francis // Atlantic Council. – Washington, 2020. – 19.11. (<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/ukraines-new-privatization-faces-array-of-old-obstacles/>)).

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

У Литві планують сприяти використанню вдосконаленого біопалива, але деякі підприємці та фермери побоюються, що дешеве біопаливо з третіх країн буде надходити в країну, що не вигідно для сільського господарства. Біопаливо, виготовлене з коренів цукрових буряків, вважатиметься вдосконалим паливом другого покоління. А. Мачіаускас, голова Асоціації хліборобів та член сільськогосподарської ради, попереджає про вторгнення такого біопалива з України, яка має величезну цукрову промисловість. За його словами, «зараз таке паливо не надходить з України, поки немає закону про альтернативні види палива»

(Balčiūnaitė, Sniegė. Skatinant pažangius biodegalus baiminamasi klastočių = [Під час просування вдосконаленого біопалива побоюються підробки] / S. Balčiūnaitė // Lietuvos rytas. – Vilnius, 2020. – 22.11. (<https://www.lrytas.lt/verslas/sekmes-istorijos/2020/11/21/news/uzsienieciai-graibsto-lietuviu-gaminamus-sodo-namelius-surencia-per-15-minuciu-17171714/>)).

ПРОБЛЕМИ ЧАЕС

Перший контейнер з відпрацьованим ядерним паливом із Чорнобильської АЕС був перенесений на більш сучасний склад. Тимчасове сховище-2 (ISF-2) розташоване всередині зони відчуження поблизу четвертого реактора, який вибухнув у 1986 р.

(Jaderné palivo z Černobyľu se vydalo na cestu. Přemístí se desítky tisíc kazet = [Чорнобильське ядерне паливо стартувало. Десятки тисяч кампуджів будуть переміщені] // Aktualne.cz. – Praha, 2020. – 19.11. (<https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/jaderné-palivo-z-černobyľu-se-vydalo-na-cestu-premisti-se-de/r~3fc7231e2a7d11eb95caac1f6b220ee8/>)).

ПРОБЛЕМИ ГАЗОПОСТАЧАННЯ

На думку аналітиків, з урахуванням зрушення термінів введення газопроводу «Північний потік-2», «Газпрому» тепер доведеться додатково завантажити український маршрут. Експерт М. Белова з Yugon Consulting вважає, що «розумним було б на перші півроку 2021 року забронювати близько 10 млрд кубометрів додаткових потужностей української ГТС, це б дало змогу з найменшими витратами задовольнити піковий попит у зимовий період». Аналітик із газу Центру енергетики МШУ «Сколково» С. Капітонов згоден, що в наступному році «Газпрому», швидше за все, доведеться замовляти додаткові потужності на українському газотранспортному коридорі через недобудований «Північний потік-2»

(Дятел, Татьяна. Проектам «Газпрома» срывают все потоки = [Проектам «Газпрому» срывают все потоки] / Т. Дятел // Коммерсантъ. – Москва, 2020. – 25.11. (<https://www.kommersant.ru/doc/4584953>)).

З огляду на затримку з доставкою газопроводу «Турецький потік» та проблеми з реалізацією «Північного потоку-2» «Газпрому», можливо, доведеться зарезервувати додаткові газотранспортні потужності до Європи за допомогою української системи. Згідно з угодою, підписаною між «Газпром» і «Нафтогазом» наприкінці 2019 р., російській компанії гарантовано 65 млрд кубометрів газу у 2020 р. і 40 млрд кубометрів газу щороку у 2021–2024 рр. Через неможливість використання нових, альтернативних українським маршрутів, може знадобитися зарезервувати додаткові потужності за процедурою аукціону на першу половину 2021 р. Це близько 10 млрд куб. м газу. Чим раніше «Газпром» зробить бронювання, тим менше він за це заплатить. Зростаючий коефіцієнт множника, який використовується для розрахунку вартості транспортування газу через Україну, встановлюється на рівні 1,1 щокварталу, 1,2 щомісяця та 1,45 щодня

(Marszałkowski, Mariusz. Opóźnienie lądowej odnogi Turkish Stream wymusi większy przesył gazu przez Ukrainę = [Затримка берегового відділення Турецького потоку змусить більше газу передавати через Україну] / М. Marszałkowski // Biznes Alert. – Warszawa, 2020. – 25.11. (<https://biznesalert.pl/turkish-stream-gazprom-gaz-bulgaria-serbia-ukraina-energetyka/>)).

Будівництво газопроводу «Північний потік-2» продовжиться на початку грудня після річної перерви, заявила компанія «Північний потік-2». Компанія також повідомила, що роботи продовжуватимуться в ексклюзивній економічній зоні Німеччини. Проєкт «Північний потік» передбачає будівництво двох гілок газопроводу, загальна потужність якого становитиме 55 млрд куб. м газу на рік, від узбережжя Росії через Балтійське море, до Німеччини. Україна активно бореться з будівництвом газопроводу «Північний потік-2», побоюючись, що вона втратить доходи від транзиту російського газу, а також численні європейські країни, включаючи Польщу, Латвію та Литву. Російська сторона неодноразово заявляла, що проєкт є абсолютно комерційним і конкурентоспроможним і зазначала, що це не означає зупинення транзиту російського газу через Україну до ЄС

(Градња «Северног тока 2» наставља се у децембру = [Будівництво «Північного потоку-2» продовжитиме у грудні] // Политика. – Belgrad, 2020. – 28.11. (<http://www.politika.rs/scc/clanak/467729/>)).

БОРОТЬБА З КОРУПЦІЄЮ ТА ЗЛОЧИННІСТЮ

Суд задовольнив позов С. Семочка, одіозного колишнього заступника голови Служби зовнішньої розвідки України та зобов'язав журналістів проекту Bihus.info, які розповіли про російське громадянство та численне майно родини, спростувати цю інформацію. У суді генерал заявив, що не вважає осіб, про яких йшлося в журналістському розслідуванні, своїми родичами. Зокрема, йдеться про дорослих сина та доньку його дружини від першого шлюбу, а також зятя

(Берчак, Ігор. Генерал зрікся родичів, аби не декларувати їхні багатомільйонні статки / І. Берчак // Міст. – Торонто, 2020. – 24.11. (<http://meest-online.com/ukraine/crime/heneral-zriksya-rodychiv-aby-ne-deklaruvaty-jihni-bahatomilijonni-statky/>)).

На підставі ухвали слідчого судді Голосіївського районного суду Києва слідчі поліції проводять обшуки у службових приміщеннях Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності, компанії – генерального підрядника та за місцями проживання відповідних службових осіб. Під час досудового розслідування встановлено, що наприкінці 2018 р. Національним меморіальним комплексом Героїв Небесної Сотні – Музеєм Революції Гідності укладено договір генпідряду на виконання будівельних робіт з ТОВ та перераховано на його рахунок авансовий платіж у розмірі понад 111 млн грн для виконання будівельних робіт. На сьогодні роботи на вказаному об'єкті не виконуються. Згідно з актом ревізії, на казначейському рахунку підрядника залишок коштів щодо об'єкту станом на березень 2020 р., становив 9 878 517 грн. Також виявлено фінансові порушення і в музеї Революції Гідності, що призвело до збитків на суму майже 4 млн грн

(Ми за гідність! А ви за що? // Гомін України. – Торонто, 2020. – 24.11. (<http://www.homin.ca/news.php/news/22928/group/5>)).

У співпраці з правоохоронними органами Республіки Польща двох громадян України було затримано у Польщі за перевезення близько 2,5 кг наркотиків конопель на автомобілі. За цим фактом у прокуратурі Любліна було розпочато досудове розслідування щодо контрабанди наркотиків у Європейському Союзі. Дослідження показало, що група осіб, що складається з громадян України та Литовської Республіки, розподілена за ролями у вчиненні тяжких та дуже тяжких злочинів на територіях кількох країн

(Vilniaus r. netikėtai sulaikyti narkotikų prekyba užsiėmę tėvas ir sūnus = [У Вільнюському районі заарештували батька та сина, які займаються торгівлею наркотиками] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2020. – 25.11.

[\(https://www.lrytas.lt/lietuvosdiena/kriminalai/2020/11/25/news/vilniaus-r-netiketai-sulaikyti-narkotiku-prekyba-uzsieme-tevas-ir-sunus-17268361/\)](https://www.lrytas.lt/lietuvosdiena/kriminalai/2020/11/25/news/vilniaus-r-netiketai-sulaikyti-narkotiku-prekyba-uzsieme-tevas-ir-sunus-17268361/).

Митниками в селищі Мядінінкай було вилучено 105 кг бурштину, контрабандою привезені з України. Громадянин Білорусі, який прибув у Мядінінкай на Mercedes-Benz Sprinter зізнався, що перевозив бурштин до Литви з наміром «заробити», за його словами, сам бурштин видобувається в Україні на незаконних шахтах. Водію обрано запобіжний захід – грошову заставу

(Medininkuose sulaikyta didelė ukrainietiško gintaro kontrabandos siunta = [Велика партія українського контрабандного бурштину затримана в Медінінкаї] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2020. – 30.11. (https://www.lrytas.lt/lietuvosdiena/kriminalai/2020/11/30/news/medininkuose-sulaikyta-didele-ukrainietisko-gintaro-kontrabandos-siunta-17329488/)).

Канадський інвестор у галузі «зеленої» енергетики TIU Canada подав до суду на Нікопольський завод феросплавів, який контролює група EastOne українського бізнесмена В. Пінчука, а також група «Приват» І. Коломойського та бізнесмена Г. Боголюбова. Причина – незаконне від'єднання від мережі сонячної електростанції (СЕС), що належить TIU Canada

(Берчак, Ігор. Канадська компанія подала на завод Коломойського до суду / І. Берчак // Міст. – Торонто, 2020. – 30.11. (http://meest-online.com/world/canada/kanadska-kompaniya-podala-na-zavod-kolomojskoho-do-sudu/)).

Апеляційний суд Києва скасував заочний арешт експрезидента В. Януковича та повернув справу до суду першої інстанції. Приймаючи це рішення, суд частково задовольнив клопотання адвокатів В. Януковича. Раніше Печерський районний суд постановив заочно заарештувати експрезидента у справі Майдану про організацію масових убивств

(Ukrainos teismas panaikino V. Janukovyčiui už akių skirtą areštą = [Український суд скасував заочний арешт Януковича] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2020. – 16.11. (https://www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2020/11/16/news/ukrainos-teismas-panaikino-v-janukovyčiui-uz-akiu-skirta-aresta-17143404/)).

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА

Президент України В. Зеленський заявив, що «найближчим часом до Верховної Ради будуть внесені законопроекти щодо вжиття заходів з надання допомоги громадянам і бізнесу в умовах карантину, введеного через пандемію COVID-19». Серед інших заходів з надання допомоги громадянам і бізнесу, які планується ввести в Україні, В. Зеленський назвав виплату допомоги з часткового безробіття, податкові канікули для ряду підприємців і розширення програми доступних кредитів

(Президент України представил меры помощи бизнесу в условиях карантина = [Президент України представив заходи допомоги бізнесу в умовах карантину] //

Жэньминь жибао. – Пекін, 2020. – 25.11. (<http://russian.people.com.cn/n3/2020/1125/c31519-9789161.html>).

Україна надаватиме більше фінансової допомоги приватному сектору, який постраждав від обмежень COVID-19. Президент В. Зеленський заявив, що «понад мільйон українців зможуть отримати фінансову допомогу в рамках програми на суму 10 мільярдів гривень». За словами В. Зеленського, «уряд також має намір надати одноразову матеріальну підтримку господарюючим суб'єктам для збереження робочих місць, при цьому кожен співробітник отримує до 8000 гривень»

(Virus: US working on guidance to shorten quarantine period = [Вірус: США працюють над скороченням періоду карантину] // China daily. – Beijing, 2020. – 25.11. (<https://www.chinadailyhk.com/article/150460#Virus:-US-working-on-guidance-to-shorten-quarantine-period>)).

В Україні з 1 грудня розмір прожиткового мінімуму зросте до 2189 грн. Таким чином, розмір пенсій, допомоги з безробіття, допомоги на дітей та аліментів також зросте

(György, Vöb. Ukrajnaban emelkedik a létminimum összege = [В Україні зросте розмір прожиткового мінімуму] / V. György // Index.hu. – Budapest, 2020. – 28.11. (<https://index.hu/kulfold/2020/11/28/ukrajna letminimum indexalas/>)).

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

В Україні введений «карантин вихідного дня», за яким у суботу та неділю забороняється робота ресторанів і торгових центрів. Однак українські мери ігнорують «карантин вихідного дня», незважаючи на зростання кількості заражених. Президент України В. Зеленський стверджує: «Локдаун у вихідні – правильний крок». А український Прем'єр Д. Шмигаль запевнив, що «уряд введе додаткові заходи щодо підтримки малого та середнього бізнесу». Консенсусу з питання карантину немає і в пропрезидентській фракції «Слуга народу»

(Коваленко, Марина. Карантинный бунт = [Карантинний бунт] / М. Коваленко // КоммерсанЪ. – Москва, 2020. – 16.11. (<https://www.kommersant.ru/doc/4574801>)).

Трансформація українського сектора охорони здоров'я повинна була стати одним з основних напрямів програми реформ після 2014 р. До 2018 р. Україна вже реалізувала першу фазу закону щодо трансформації охорони здоров'я. Понад 30 млн українців підписалися на реформу сімейних лікарів. Опитування громадської думки незмінно демонструють рівень задоволеності сімейними лікарями більше 70 %. Очікувалося, що Міністерство охорони здоров'я реалізує другу фазу закону, але, на думку автора статті, вона «ігнорується урядом, оскільки країна страждає від нестійкого лідерства в боротьбі з кризою, пов'язаною з коронавірусом»

(Mefford, Brian. Coronavirus crisis exposes Ukraine's healthcare failures = [Криза через коронавірус оголила недоліки охорони здоров'я в Україні] / B. Mefford // Atlantic Council. –

Washington, 2020. – 16.11. (<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/coronavirus-crisis-exposes-ukraines-healthcare-failures/>).

Згідно з постановою Кабміну, по суботах і неділях заборонено працювати установам громадського харчування, салонам краси, торгово-розважальним центрам, спортзалам і басейнам. Глава Національної поліції України І. Клименко заявив, що «правоохоронці виявили майже 2,4 тис. випадків порушення введених обмежень»

(Почти все сотрудники секретариата правительства Украины переболели COVID-19 = [Майже всі співробітники Секретаріату уряду України перехворіли на COVID-19] // Жэньминь жибао. – Пекин, 2020. – 17.11. (<http://russian.people.com.cn/n3/2020/11/17/c31519-9780767.html>)).

Станом на 17 листопада в Україні виявлено 557 657 випадків зараження коронавірусом, за добу діагностували 11 968 нових випадків COVID-19. Близько 9800 людей втратили життя, а 244 тис. чоловік одужали

(György, Vöő. Egyre több a fertőzött Ukrajnában és Szerbiában is = [Дедалі більше інфікованих в Україні та Сербії] / V. György // Index.hu. – Budapest, 2020. – 17.11. (<https://index.hu/kulfold/2020/11/17/ukrajna koronavirus fertozottek szama szerbia/>)).

В Україні станом на 18 листопада рекорд нових смертей за день – 256, загальна кількість померлих людей перевищила 10 тис. Влада країни повідомила про 12 496 нових інфекцій (загалом 570 153 хворих)

(Covid: Europa are un sfert din numărul de cazuri și de decese din lume = [Ковід: Європа має чверть кількості випадків смертності у світі] // Corest News. – Budapest, 2020. – 18.11. (<http://www.corectnews.com/social/covid-europa-are-un-sfert-din-num-rul-de-cazuri-i-de-decese-din-lume>)).

За останні 24 год., станом на 18 листопада, в Україні було зареєстровано рекордних 256 смертей, пов'язаних з Covid-19, а загальна кількість жертв сягнула 10122. Міністр охорони здоров'я М. Степанов також повідомив, що зареєстровано 12 496 нових підтверджених інфекцій, а загальна кількість випадків захворювання становила 570 153

(Topping, Alexandra. Coronavirus live news: US doctors urge Trump to share Covid data; record cases in Tokyo = [Новини в прямому ефірі коронавірусу: американські лікарі закликають Трампа поділитися даними про Covid; реєструвати випадки в Токіо] / A. Topping // The Guardian. – London, 2020. – 18.11. (<https://www.theguardian.com/world/live/2020/nov/18/coronavirus-live-news-senator-chuck-grassley-tests-positive-airlines-offer-covid-testing?page=with:block-5fb4db958f081d2fbd0d89c7>)).

Кабінет Міністрів України затвердив карантин вихідного дня. Він почав діяти з 00:01 суботи до 01:01 понеділка. Водночас український уряд відмовився від адаптивного карантину та повернув загальнонаціональні обмеження. Тепер уся

територія України вважається в помаранчевій зоні карантину. Карантин вихідного дня має тривати до 30 листопада

(Клен, Євген. Строгий карантин в Україні оголосили лише на вихідні / Є. Клен // Міст. – Торонто, 2020. – 18.11. (<http://meest-online.com/ukraine/society/strohyj-karantyn-v-ukrajini-oholosyly-lyshe-na-vyhidni/>)).

Міністр охорони здоров'я України М. Степанов повідомив, що 17 листопада «було зареєстровано 12 496 нових підтверджених інфекцій, в результаті чого їх число склало 570 153». Прем'єр-міністр України Д. Шмигаль заявив, що «уряд буде готуватися до більш суворих карантинних обмежень, якщо карантин вихідного дня не дасть позитивних результатів у найближчі кілька тижнів». Д. Шмигаль також зазначив, що «зараз немає необхідності розгортати мобільні госпіталі, хоча підготовчі роботи ведуться»

(Pfizer, BioNTech plan filing as vaccine proves 95 % effective = [Pfizer i BioNTech планують зареєструвати вакцину з 95 % ефективності] // China daily. – Beijing, 2020. – 18.11. (<https://www.chinadailyhk.com/article/149726#Pfizer-BioNTech-plan-filing-as-vaccine-proves-95%25-effective>)).

Головний санітарний лікар України В. Ляшко повідомив, що «Україна, як одна з країн, яка включена в роботу глобального механізму COVAX, має можливість отримати вакцини від коронавірусної хвороби у кількості доз, що дорівнює 20 % населення, безкоштовно». За словами В. Ляшка, у першій половині наступного року зможуть вакцинуватися близько 4 млн українців. Це буде зроблено шляхом фінансової підтримки з боку міжнародних партнерів і урядів інших країн. Ініціатива COVAX включає вакцину, яка все ще проходить випробування американською фармацевтичною компанією Moderna

(Virág, Farkas. Négy millió ember kaphat ingyenes védőoltást a jövő év első felében Ukrajnában = [Чотири мільйони людей можуть отримати безкоштовні щеплення в першій половині наступного року в Україні] / F. Virág // Index.hu. – Budapest, 2020. – 18.11. (https://index.hu/kulfold/2020/11/18/ukrajna_oltas/)).

Україна стикається з «дуже важким» періодом випадків COVID-19, але не буде посилювати обмеження блокування. «Вжиті заходи, блокування на вихідних, повинні стабілізувати ситуацію», – заявив міністр охорони здоров'я М. Степанов

(Zhegulev, Ilya. Ukraine faces 'severe' coronavirus winter but no new lockdown measures, minister says = [Україна стикається з «серйозною» коронавірусною зимою, але нових заходів блокування не буде, говорить міністр] / I. Zhegulev // The Chronicle Herald. – Halifax, 2020. – 18.11. (<https://www.thechronicleherald.ca/news/world/ukraine-faces-severe-coronavirus-winter-but-no-new-lockdown-measures-minister-says-521761/>)).

Група компаній Meest придбала та доправила зі США американську хірургічну робот-систему da Vinci для Клінічної лікарні швидкої медичної допомоги Львова. Це

надсучасний пристрій, який використовують для онкологічних, урологічних операцій, а також для хірургічних втручань у важкодоступних місцях

(Львівська лікарня отримала надсучасного робота-хірурга // Міст. – Торонто, 2020. – 19.11. (<http://meest-online.com/ukraine/events/lvivska-likarnya-otrymala-nadsuchasnoho-robotu-hirurha/>)).

Україна зареєструвала рекордні 13 357 нових випадків коронавірусу за останні 24 год. станом на 19 листопада. Про це сказав міністр охорони здоров'я М. Степанов. Попередній пік минулого тижня становив 12 524 заражених. Кількість смертей за останні 24 год. також є рекордною – 257. Попередній пік – 256. Загальна кількість випадків коронавірусу в Україні сягнула 583 510. Померло 10 369 людей

(Петров, Ангел. Коронавирусът по света: ЕС предупреди Унгария за руската ваксина «Спутник V» = [Світовий коронавірус: ЄС попереджає Угорщину щодо російської вакцини Sputnik V] / А. Петров // Факти. – Sofia, 2020. – 19.11. (https://www.dnevnik.bg/sviat/2020/11/19/4140929_koronavirusut_po_sveta_es_predupredi_ungariia_zal/)).

Міністр охорони здоров'я України М. Степанов заявив, що «Україна 18 листопада зареєструвала рекорд – 13 357 нових випадків COVID-19 за добу». Кількість смертей, пов'язаних з коронавірусом, також сягла нового максимуму – 257. Загальна кількість випадків COVID зросла до 583 510, з них 10 369 чоловік померли

(UNICEF calls for averting lost COVID-19 generation = [ЮНІСЕФ закликає запобігти втраті покоління COVID-19] // China Daily. – Beijing, 2020. – 19.11. (<https://www.chinadailyhk.com/article/149861#UNICEF-calls-for-averting-lost-COVID-19-generation>)).

За останні 24 год., станом на 20 листопада, в Україні зареєстровано рекордних 14 575 нових заражень коронавірусом. Про це заявив міністр охорони здоров'я М. Степанов. Це побило попередній рекорд захворювань – 13 357. Зараз у країні зареєстровано 598 085 випадків, померло 10 598 людей

(Coronavirus live news: India passes 9m cases; EU «to pay \$10bn for vaccines» = [Новини в прямому ефірі про коронавірус: Індія повідомила про 9 мільйонів випадків; ЄС «заплатить 10 млрд дол. за вакцину»] // The Guardian. – London, 2020. – 20.11. (<https://www.theguardian.com/world/live/2020/nov/20/coronavirus-live-news-china-has-given-1m-people-sinopharm-vaccine-us-cdc-warns-against-thanksgiving-travel>)).

Україна сподівається отримати 8 млн доз вакцини проти COVID-19 у першій половині 2021 р. та повідомила про 14 575 нових заражень коронавірусом за останні 24 год., подолавши рекорд попереднього дня – 13 357. Україна бере участь у глобальному Фонді COVAX, який створений для надання вакцин проти COVID-19 біднішим країнам. Міністр охорони здоров'я України М. Степанов сказав, що Україна сподівається отримати достатню кількість вакцини для 20 % населення

(Ukraine hopes to receive 8 million doses of COVID-19 vaccine = [Україна сподівається отримати 8 мільйонів доз вакцини проти COVID-19] // The Chronicle Herald. – Halifax, 2020. – 20.11. (<https://www.thechronicleherald.ca/news/world/ukraine-hopes-to-receive-8-million-doses-of-covid-19-vaccine-522543/>)).

За словами міністра охорони здоров'я України М. Степанова, «COVAX, глобальна ініціатива, підтримувана Всесвітньою організацією охорони здоров'я, планує надати Україні близько 8 млн доз вакцини проти коронавірусної інфекції, що дасть змогу зробити безкоштовну вакцинацію 20 % українців». «Наша країна отримає вакцину декількома траншами – перший становитиме близько 1 200 000 доз», – наголосив міністр

(EU says no change to uses of remdesivir after WHO guidance = [ЄС заявив, що після рекомендацій ВООЗ ніяких змін у використанні ремдесівіра не відбудеться] // China Daily. – Beijing, 2020. – 20.11. (<https://www.chinadailyhk.com/article/150002#EU-says-no-change-to-uses-of-remdesivir-after-WHO-guidance>)).

За останні 24 год. Україна зареєструвала 14 575 нових коронавірусних інфекцій. Про це заявив міністр охорони здоров'я М. Степанов. Попереднє рекордне зростання становило 13 357 нових випадків на день. Загальна кількість заражень досягла 598 085 із 10598 смертельних випадків

(Петров, Ангел. Коронавирусът по света: Испания започва масово ваксиниране догодина = [Коронавірус у всьому світі: Іспанія розпочне масові вакцинації наступного року] / А. Петров // Дневник. – Sofia, 2020. – 20.11. (https://www.dnevnik.bg/sviat/2020/11/20/4141605_koronavirusut_po_sveta_ishpaniia_zapochva_masovo/)).

Офіс Президента України працює над вирішенням проблеми нестачі кисню в лікарнях для пацієнтів з COVID-19 шляхом закупівлі концентраторів. Заступник голови Офісу К. Тимошенко повідомив, що Офіс «спільно з усіма обласними адміністраціями йде шляхом швидкої закупівлі концентраторів кисню, машин на одне або два ліжка». За словами К. Тимошенка, «за перші два тижні листопада в країну надійшло 5,5 тис. концентраторів. Ще 8,3 тис. мають бути доставлені до 1 грудня»

(К декабрю Украина получит более 8 тыс. кислородных концентраторов = [До грудня Україна отримає більше 8 тис. кисневих концентраторів] // Жэньминь жибао. – Пекін, 2020. – 21.11. (<http://russian.people.com.cn/n3/2020/1121/c31519-9782725.html>)).

Поширення коронавірусної інфекції в Україні ще більше прискорилося. На щоденному брифінгу міністр охорони здоров'я М. Степанов висловив думку, що ефект так званого «карантину вихідного дня», введеного тиждень тому, буде відчуватися не раніше, ніж через два тижні. Він повідомив, що «в кількох установах потрібні були дії поліції». Водночас вступив у силу закон, що дає змогу накладати

штрафи на місці на тих, хто не носить захисні маски в закритих громадських місцях або в громадському транспорті

(Bálint, Somkuti. Újabb csúcsokat dönt a koronavírus Ukrajnában = [Черговий пік поширення коронавірусу в Україні] / S. Bálint // Index.hu. – Budapest, 2020. – 21.11. (https://index.hu/kulfold/2020/11/21/pszichologiai_hatart_lepett_at_a_fertozottek_szama_ukrajnaban/)).

Кількість випадків коронавірусу у Східній Європі перевищила 5 млн. Регіон, який охоплює Білорусь, Болгарію, Чехію, Угорщину, Польщу, Молдову, Румунію, Росію, Словаччину та Україну, має найбільшу кількість зареєстрованих випадків зараження у Європі. Росія, Польща та Україна входять до 20 країн світу з найбільшою кількістю випадків. В Україні за останні 24 год., станом на 21 листопада, зареєстровано рекордних 14 580 нових випадків зараження коронавірусом

(Димитрова, Татяна. Коронавирусът по света: заразените в Източна Европа са над 5 млн. = [Коронавірус у всьому світі: більше 5 мільйонів заражених у Східній Європі] / Т. Димитрова // Дневник. – Sofia, 2020. – 21.11. (https://www.dnevnik.bg/sviat/2020/11/21/4142134_koronavirusut_po_sveta_zarazenite_v_iztochna_evropa_sa/)).

Згідно з офіційно оприлюдненими даними, кількість інфікованих за останній день, станом на 21 листопада, зросла на 14 580 випадків до 612 665, порівняно з даними попереднього дня, а кількість смертей зросла ще на 215 до 10 813. На сьогодні одужало 282 313 чоловік, але кількість активних випадків захворювання зросла до 319 539. Напередодні було зареєстровано понад 1200 нових пацієнтів у найбільш інфікованому районі країни – столиці, де на сьогодні підтверджено понад 57 800 хворих, а кількість смертей зросла до 299. На щоденному брифінгу міністр охорони здоров'я М. Степанов заявив, що ефект від т. зв. карантину вихідного дня, запровадженого тиждень тому, буде відчуватися не раніше, ніж через два тижні. Він зазначив, що в багатьох місцях карантину не дотримуються, наприкінці минулого тижня в кількох установах були потрібні дії поліції

(Tovább gyorsult a koronavírus-fertőzés terjedése Ukrajnában = [Поширення коронавірусної інфекції в Україні ще більше пришвидшилося] // Magyar Nemzet. – Budapest, 2020. – 21.11. (<https://magyarnemzet.hu/kulfold/tovabb-gyorsult-a-koronavirus-fertozes-terjedese-ukrajnaban-8985575/>)).

Система охорони здоров'я України перебуває на межі краху з огляду на велику кількість інфекцій. Уряд запровадив блокування на вихідні для обмеження міжособистісних контактів. Ситуація особливо драматична в «народних республіках» ДНР та ЛНР на Сході України. С. Кілінкаров, який походить зі Сходу України, роками живе в Москві та звідти коментує те, що відбувається в Україні, на ток-шоу на російському державному телебаченні сказав, що «там немає ліків, немає лікарів, а єдиний бізнес, який там процвітає, – це похоронні бюро, кількість яких потроїлася»

(Gnauck, Gerhard. Nur das Bestattungsgewerbe blüht = [Тільки похоронна галузь процвітає] / G. Gnauck // Frankfurter Allgemeine. – Frankfurt am Main, 2020. – 23.11.

<https://www.faz.net/aktuell/politik/ausland/corona-gesundheitssystem-der-ukraine-vor-dem-kollaps-17065464.html>).

Президент України В. Зеленський заявив про ефективність карантину вихідного дня, який був введений у країні. «Карантин вихідного дня і додаткові заходи безпеки дають свої результати. Ми повинні зробити все, щоб уникнути повного локдауну. Поки статистика показує, що нам вдається стримувати прогнозоване зростання. Також важливо відновити всі економічні програми і почати нові, щоб допомогти якомога більшій кількості людей», – зазначив В. Зеленський

(Зеленский заявил об эффективности карантина выходного дня = [Зеленський заявив про ефективність карантину вихідного дня] // Известия. – Москва, 2020. – 23.11. (<https://iz.ru/1090939/2020-11-23/zelenskii-zaiavil-ob-effektivnosti-karantina-vykhodnogo-dnia>)).

Член наглядової ради українського АТ «Фармак» П. Чернишов розповів, на які вакцини слід звернути увагу Україні. Про вакцину для України було оголошено днями. Це вакцина компанії AstraZeneca. AstraZeneca – це британська компанія. Ця вакцина може зберігатися в звичайному холодильнику. І найголовніше, що оголосила компанія, що вона в період пандемії буде продавати вакцину за її собівартістю. «І це вже та ціна, яку Україна та інші країни можуть собі дозволити», – повідомив П. Чернишов

(«Вакцина бедного и богатого человека» = [«Вакцина бідної і багатой людини»] // Эхо Кавказа. – Вашингтон, 2020. – 24.11. (<https://www.ekhokavkaza.com/a/vakcina-bednogo-i-bogatogo-chekoveka/30966397.html>)).

Україна повідомляє про рекордне щоденне зростання випадків захворювання. За минулу добу, станом на 26 листопада, Україна зареєструвала рекордних 15 331 нових випадків захворювання на Covid-19, порівняно з попереднім рекордом у 14 580, повідомленим 21 листопада. Загальна кількість випадків зросла до 677 189, причому 11 717 смертей від Covid-19

(Weaver, Matthew. Coronavirus live news: Germany extends partial lockdown as Ukraine reports record daily cases = [Новини коронавірусу в прямому ефірі: Німеччина продовжує часткове блокування, Україна повідомляє про щоденні випадки захворювання] / M. Weaver // The Guardian. – London, 2020. – 26.11. (<https://www.theguardian.com/world/live/2020/nov/26/coronavirus-live-news-germany-extends-partial-lockdown-as-world-suffers-record-daily-deaths?page=with:block-5fbf501e8f08850ef86c7090>)).

Заступник міністра охорони здоров'я С. Шаталова заявила, що Україна просить позику у Світового банку на 100 млн дол. для придбання доз вакцини проти COVID-19. «Зараз ми працюємо над пакетом документів, дуже активно працюємо над доопрацюванням усіх домовленостей», – сказала С. Шаталова на брифінгу

(Ukraine requests \$100 million World Bank loan for COVID-19 vaccine = [Україна просить позику Світового банку на суму 100 мільйонів доларів для вакцини проти COVID-19] // The Chronicle Herald. – Halifax, 2020. – 26.11. (<https://www.thechronicleherald.ca/news/world/ukraine-requests-100-million-world-bank-loan-for-covid-19-vaccine-524489/>)).

Епідемія коронавірусу в Україні продовжує швидко поширюватися. Міністр охорони здоров'я України М. Степанов у щоденному брифінгу сказав, що «найбільш напружена ситуація з заповненням ліжок хворими в Києві, Одесі, Черкаській і Сумській областях». Прем'єр-міністр Д. Шмигаль на засіданні уряду не виключив «можливості введення жорстких карантинних обмежень, аналогічних весняним, під час новорічних православних різдвяних свят»

(Rohamosan nő a fertőzöttek száma Ukrajnában = [Кількість інфікованих в Україні швидко зростає] // Index.hu. – Budapest, 2020. – 26.11. (https://index.hu/kulfold/2020/11/26/ukrajna_fertozottszam_novekedes/)).

Всесвітній банк спільно з Міністерством охорони здоров'я України працює над проектом, який дасть можливість закупити вакцини та обладнання від COVID-19 для медичних установ. Заступник міністра охорони здоров'я України С. Шаталова повідомила, що міжнародна організація виділить на цей проект близько 100 млн дол.

(Sputnik V developers call on AstraZeneca to combine vaccines = [Розробники Sputnik V закликають AstraZeneca об'єднати вакцини] // China Daily. – Beijing, 2020. – 27.11. (<https://www.chinadailyhk.com/article/150707#Sputnik-V-developers-call-on-AstraZeneca-to-combine-vaccines>)).

Нових випадків коронавірусу за останні 24 год., станом на 27 листопада, в Україні 16 218 – майже на 900 більше, ніж попередній і абсолютний рекорд. Оголошені напередодні 15 331 нових випадків також були рекордними. Загалом в Україні зареєстровано 693 407 випадків коронавірусу, понад 95 тис. з яких за останні сім днів. 192 людини з COVID-19 загинули за останні 24 год. Загальна кількість смертей в Україні – 11 909

(Гивкова, Александрина. Коронавирусът по света: Епидемията във Великобритания и Франция отслабва (хронология) = [Коронавірус у всьому світі: епідемія у Великобританії та Франції послаблюється (хронологія)] / А. Гивкова // Дневник. – Sofia, 2020. – 27.11. (https://www.dnevnik.bg/sviat/2020/11/27/4144592_koronavirusut_po_sveta_epidemiata_vuv_velikobritaniia/)).

В Україні 26 листопада кількість виявлених інфекцій зросла більш ніж на 16 тис., а кількість смертей зросла ще на 192. Наразі виліковано майже 326 тис., але кількість активних пацієнтів зросла до 355 тис. Заступник керівника Офісу Президента К. Тимошенко заявив, що «поки що чекають результатів карантину вихідного дня, після чого буде прийнято рішення про можливий повний карантин у

країні». Міністр охорони здоров'я М. Степанов заявив, що поки не бачить причин для введення повного блокування

(György, Vöb. Ukrajna: soha ennyien nem kerültek kórházba egy nap alatt = [Україна: стільки людей жодного разу не госпіталізували за один день] / V. György // Index.hu. – Budapest. – 27.11. (https://index.hu/kulfold/2020/11/27/ukrajna_koronavirus_voros_zona/)).

Станом на 28 листопада в Україні зареєстровано 16 294 заражених коронавірусом, що є рекордом з початку епідемії в країні. Серед них близько 689 дітей та 631 медичних працівників. Таким чином, загальна кількість заражених Covid-19 в Україні досягла 709 701. Найбільше нових випадків зараження протягом доби спостерігалось у Києві, а також у Дніпропетровську, Одесі, Запоріжжі та Сумах

(Симеонова, Антонія. Рекорд при новозаразените = [Рекордні нові зараження] / А. Симеонова // Факти. – Sofia, 2020. – 28.11. (<https://fakti.bg/world/532362-rekord-pri-novozarazenite>)).

В Україні спостерігається новий пік інфекцій, виявлений протягом однієї доби. Міністр охорони здоров'я М. Степанов повідомив, що за останні 24 год., станом на 28 листопада, було виявлено 16 218 інфекцій і що в 655 випадках це медичні працівники. Таким чином, загальна кількість заражень у країні зросла до 693 407. За останні 24 год. в Україні від вірусу Sars-Cov-2 загинуло 192 людини, що призвело до загальної кількості жертв Covid -19 у країні до 11 909 з початку епідемії

(Coronavirus: negli Usa superati i 13 milioni di contagiati, oltre un milione in Germania = [Коронавірус: понад 13 мільйонів інфікованих у США, понад мільйон у Німеччині] // La Stampa. – Turin, 2020. – 28.11. (<https://www.lastampa.it/esteri/2020/11/28/news/coronavirus-negli-usa-superati-i-13-milioni-di-contagiati-oltre-un-milione-in-germania-1.39593672>)).

Міністр охорони здоров'я М. Степанов повідомив, що «в Україні 28 листопада виявлено 12 978 випадків зараження SARS-CoV-2, 120 хворих померли, 4 243 пацієнтів одужали, 1561 людина госпіталізована». Усього інфекцію SARS-CoV-2 виявлено в Україні у 722 679 осіб

(W szpitalu zabrakło prądu. Zmarło dwóch pacjentów podłączonych pod respiratory = [У лікарні не було електрики. Двоє пацієнтів, підключених до апаратів штучної вентиляції легень, померли] // Wprost. – Warszawa, 2020. – 29.11. (<https://www.wprost.pl/swiat/10393849/w-szpitalu-zabraklo-pradu-zmarlo-dwoch-pacjentow-podlaczonych-pod-respiratory.html>)).

Український уряд планує закупити успішно випробувану та зареєстровану вакцину від Covid-19. Після успішних результатів клінічних випробувань майбутньої вакцини від коронавірусу, проведених німецькою компанією BioNTech та американською Pfizer, в Україні задумалися над тим, як і скільки її купувати

(Чи готова Україна до щеплення від Covid-19? // Міст. – Канада, 2020. – 30.11. (<http://meest-online.com/science/health/chy-hotova-ukrajina-do-sheplennya-vid-covid-19/>)).

ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЇ

Під час нещодавньої конференції в пресцентрі Українського кризового медіацентру з питань екологічного колапсу на Донбасі експерти погодилися: в результаті підтоплення шахт та забруднення води на сході країни якість питної води значно погіршується. Це може загрожувати життю людей. «Сьогодні, коли шахти затоплені, ми спостерігаємо підвищення рівня підземних вод і 30 % території промислової зони Донбасу буде затоплено», – попередив Є. Яковлев з Національної академії наук України. Він наголосив на необхідності створення дослідницького центру з екологічної меліорації Донбасу та екологічних досліджень водних джерел. Учасники конференції наголосили, що сьогодні Донбас є зоною великого ризику. «Деякі процеси розпочалися, і хоча вони не набирають обертів, щось змінилося з точки зору захисту нашого довкілля. Якщо ми не хочемо втратити наш Донбас і потрапити в зону екологічної катастрофи, ми повинні терміново щось робити», – сказала А. Бондаренко, юрист-аналітик Благодійного фонду «Право на захист»

(Baca-Pogorzelska, Karolina. Baca-Pogorzelska: Powodzie kopalni w okupowanym Donbasie mają krytyczny wpływ na jakość wody pitnej = [Повені на окупованому Донбасі критично впливають на якість питної води] / K. Baca-Pogorzelska // Biznes Alert. – Warszawa, 2020. – 18.11. (<https://biznesalert.pl/powodz-donbas-woda-pitna-jakosc-wojna-ukraina-rosja-wegiel-zanieczyszczenia-srodowisko/>)).

Місто Прип'ять на Півночі України увійде в історію як місце найстрашнішої хімічної катастрофи. Воно розташоване недалеко від кордону з Білоруссю, недалеко від кордону з Росією, лише за 15 км від Чорнобиля та за 95 км від столиці Києва. Місто було побудоване на початку 70-х для обслуговування Чорнобильської атомної електростанції. Його населення сягає близько 50 тис. чоловік

(Андреева, Сьбина. Ужасните тайни, които пазі призрачнят град Припя = [Страшні тасмниці, які зберігає місто-привид Прип'ять] / С. Андреева // Факти. – Sofia, 2020. – 21.11. (<https://fakti.bg/life/530921-ujasnite-taini-koito-pazi-prizrachniat-grad-pripat-snimki>)).

ГОЛОДОМОР 1932–1933 РР.

У Вашингтоні, столиці США, відзначили п'ятиріччя відкриття Меморіалу жертвам Голодомору-геноциду 1932–1933 рр. в Україні. Від імені українського уряду віртуальний захід відкрила Е. Джапарова, перша заступниця міністра закордонних справ України. «Цей монумент у серці американської столиці є даниною пам'яті жертв однієї з найбільших трагедій не лише в історії моєї країни та українського народу, а й усього людства», – зазначила Е. Джапарова

(У Вашингтоні відзначили річницю відкриття Меморіалу жертвам Голодомору // Міст. – Канада, 2020. – 23.11. (<http://meest-online.com/diaspora/usa-diaspora/u-vashyngtoni-vidznachyly-richnytsyu-vidkryttya-memorialu-zhertvam-holodomoru/>)).

До 87-х роковин Голодомору в Україні, жертв якого вшановують кожної четвертої суботи листопада, Український інститут національної пам'яті розпочинає інформаційну кампанію «Збережи пам'ять. Збережи правду». Метою кампанії є вшанування жертв Голодомору в Україні та збереження пам'яті про Геноцид українців комуністичним режимом у 1932–1933 рр.

(Збережи пам'ять. Збережи правду): УІНП розпочинає інформаційну кампанію до 87-их роковин Голодомору // Гомін України. – Торонто, 2020. – 24.11. (<http://www.homin.ca/news.php/news/22935/group/5>).

Щороку українці Великого Клівленду і околиць, за ініціативою Українських Злучених Організацій (УЗО), у кінці листопада сходились на молебень за душі померлих в Україні від штучно створеного голоду злочинним московським урядом. 19 листопада, з нагоди 87-ї річниці Голодомору-геноциду, перед храмом парафії Св. Трійці ПЦУ, що в Норт Роялтон (Огайо), перед пам'ятником невинно загиблим від голоду духовенство відслужило панахиду. У вшануванні пам'яті померлих від голоду взяли участь президент УЗО М. Ліщинецька та член УЗО Г. Берет

(Федорчук, Алекс. ...І світло тих свічок Пам'ять, яку не загасити. Бо – незгасна! / А. Федорчук // Українське Слово. – Чикаго, 2020. – 27.11. (<https://www.ukrslovo.net/ukrainian-community/102356.html>).

У церкві Св. Кирила і Мефодія в Софії була вшанована пам'ять жертв Голодомору в Україні у 1932–1933 рр. – одного з найбільших злочинів ХХ ст. Голодомор був спрямований на знищення української нації сталінським режимом і коштував мільйони невинних життів, у тому числі болгар. На жаль, зважаючи на введені обмеження, Болгарія не змогла запросити друзів до Болгарії та українську громаду на поминальні заходи

(Михайлов, Венцислав. България почете жертвите на Голодомора в Украйна = [Болгарія вшановує пам'ять про жертви Голодомору в Україні] / В. Михайлов // Факти. – Sofia, 2020. – 27.11. (<https://fakti.bg/bulgaria/532243-bulgaria-pochete-jertvite-na-golodomora-v-ukraina>).

Служба безпеки України в День пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 рр. оприлюднила засекречений раніше документ про демографічну кризу в Україні згідно з переписом населення 1937 р. через Голодомор. «Всесоюзний перепис населення 1937 року засвідчив реальну демографічну кризу», – вважають фахівці СБУ. Радянські демографи очікували, що населення України становило на той час 35 млн жителів. Однак перепис встановив лише 29 млн, тобто практично на рівні 1926 р. Керівники перепису були звинувачені в «отриманні штучно занижених і перекручених цифр – і розстріляні», – повідомляє СБУ

(СБУ рассекретила новые данные о последствиях Голодомора = [СБУ розсекретила нові дані про наслідки Голодомору] // Эхо Кавказа. – Вашингтон, 2020. – 29.11. (<https://www.ekhokavkaza.com/a/30974639.html>).

КУЛЬТУРА, ОСВІТА, НАУКА

Унікальний предмет світового масштабу – хрест українського коваля А. Лавриценка, матеріали якого – міни окупантів, осколки ракетного комплексу «Град», зібрані з полів бою на Сході України – дістануться до Каунаса і будуть виставлені у Музеї війни. Хрест виконаний у козацькому стилі і оточений жетонами з іменами українських солдатів, загиблих на передових пунктах з 2014 р., та жертв радянської агресії в Литві у 1991 р. Верхня частина хреста прикрашена щитом із прапорами Литви та України. Після представлення у виставкових залах хрест буде встановлений на Пагорбі Хрестів в околицях Шяуляя

(Į Kauną atkeliauja unikalus lietuvių ir ukrainiečių laisvės kovų simbolis – kryžius iš mirtį nešusių minų ir „Grad» skeveldrų = [У Каунас прибув унікальний символ литовської та української боротьби за свободу – хрест із шахтних мін та фрагментів комплексу «Град»] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2020. – 16.11. (<https://www.lrytas.lt/lietuvsdiena/aktualijos/2020/11/16/news/po-r-karbausio-pykcio-tirados-del-v-cmilytes-nielsen-manevro-vieno-is-konstitucijos-kurejo-paaiskinimas-17138244/>)).

Молодий український художник організував у місті Дніпро дитячий художній конкурс на незвичну тему: «Мій улюблений олігарх». Проект набув широкого резонансу в ЗМІ. Коли у Facebook з'явилася інформація про результати конкурсу та відео з церемонії нагородження, багато користувачів соціальної мережі відреагували критично. За словами художника, метою конкурсу була критика впливу олігархів в українському суспільстві. У своїй заяві він написав: «Я з дитинства чув політичні виклики для боротьби з владою олігархів. Я виріс, але нічого не змінилося»

(Ukrajince pobouřila dětská soutěž o to, kdo namaluje lepšího oligarchu. Šlo o umělecký projekt = [Українців обурило дитяче змагання за те, хто намалює кращого олігарха. Це був мистецький проект] // Cesky rozhlas. – Praha, 2020. – 23.11. (<https://wave.rozhlas.cz/ukrajince-pobourila-detska-soutez-o-kdo-namaluje-lepsiho-oligarchu-slo-o-8366207/>)).

Організаційний комітет із підготовки та проведення конкурсу на найкращий ескіз великого Державного герба України оголосив переможців. Переможцем визнано ескіз заслуженого художника України, головного художника журналу «Перець» О. Кохана, який є співавтором Малого державного герба України (1992 р.). Про це поінформував міністр культури та інформаційної політики О. Ткаченко. За його словами, журі отримало 125 робіт. З них до конкурсу було допущено 112 робіт

(Кращий ескіз великого Державного герба // Гомін України. – Торонто, 2020. – 24.11. (<http://www.homin.ca/news.php/news/22937/group/5>)).

Кінострічка українського режисера-документаліста А. Горлової «Цей дощ ніколи не закінчиться» здобув звання кращого повнометражного документального фільму на кінофестивалі Festival dei Popoli в італійській Флоренції, який цього року через пандемію пройшов у онлайн-форматі

(Український фільм переміг на кінофестивалі в Італії // Українська газета. – Рим, 2020. – 25.11. (<https://www.gazetaukrainska.com/українська-італія/група/український-фільм-переміг-на-кінофес/>)).

У серії «Краса і велич України» випустили блок, який має чотири марки. Воскресенська церква – найдавніша кам'яна будівля міста Суми, збудована 1702 р. як оборонна споруда. Круглий двір – це садиба-манеж у місті Тростянець, унікальна пам'ятка архітектури XVIII ст., яку заснували Йосип, Денис, Герасим і Пилип Надаржинські 1749 р. Глухівський національний педагогічний університет ім. Олександра Довженка – один із найстаріших педагогічних закладів вищої освіти України. Сумській області присвятили окрему марку, на якій зображені герб та мапа, краєвид Сумщини і видатні діячі сумщини

(Хмельковський, Лев. Краса і велич України-19 / Л. Хмельковський // Міст. – Торонто, 2020. – 26.11. (<http://meest-online.com/culture/reference/krasa-i-velych-ukrajiny-19/>)).

Питання співпраці з Міжнародною українською школою (МУШ) розглянули керівники українських культурно-освітніх центрів Європи, що співпрацюють із МУШ. Про це повідомив П. Садоха, регіональний віцепрезидент СКУ в країнах Західної та Південної Європи та голова Співки українців у Португалії. Він зазначив, що метою цієї віртуальної зустрічі було вироблення спільних пропозицій щодо проведення атестації учнів-екстернів, котрі проживають за межами України й які через карантинні обмеження не були атестовані МУШ за минулий навчальний рік

(Керівники культурно-освітніх центрів обговорили співпрацю з МУШ // Міст. – Канада, 2020. – 30.11. (<http://meest-online.com/diaspora/europe-diaspora/kerivnyky-kulturno-osvitnih-tsentriv-obhovoryly-spivpratsyu-z-mush/>)).

РЕЛІГІЯ

Незабаром у місті Острог (на Рівненщині) відбудеться шоста із семи дискусій Національного діалогу – заходу, який проводить Міністерство культури та інформаційної політики. Вона буде присвячена темі релігії. За задумом організаторів, такі загальнонаціональні дискусії інтелектуалів і представників громадянського суспільства на найдражливіші для українського суспільства теми (а вже відбулися круглі столи, присвячені культурі діалогу, мові, історії, екології й темі щастя) допоможуть поляризованому суспільству знайти спільну мову. А кінцевою метою цього діалогу його організатором О. Донієм заявлені консолідація суспільства, спротив російській агресії та світоглядна реформація

(Самохвалова, Лана. Ігор Козловський, релігієзнавець, член Ініціативної групи «Першого грудня»: «Деякі конфесії не стільки показують свою любов до Бога, скільки демонструють зневагу до іншого вибору» / Л. Самохвалова // Час і Події. – Чикаго, 2020. – 18.11. (<https://www.chasipodii.net/article/25615/>)).

Після смерті предстоятеля Сербської православної церкви патріарха Іриней малоімовірно, що Сербія змінить своє ставлення до українського Томосу і визнає Православну церкву України, вважають опитані «Известиями» експерти. Релігієзнавець, керівник Центру з вивчення релігій Інституту Європи РАН Р. Лункін вважає, що «сербський патріарх був найпослідовнішим союзником патріарха Московського в тих подіях, які пов'язані зі спробою розколу української церкви і створенням ПЦУ. Предстоятель Сербської церкви фактично вступив у конфлікт з Константинопольським патріархатом з питання українського Томосу». Це підкреслив і релігієзнавець, член Російського релігієзнавчого товариства при МДУ імені Ломоносова І. Іванішко: «З питання Томосу, ПЦУ і спроб розколоти православних віруючих в Україні патріарх Іриней займав максимально жорстку позицію»

(Кулакова, Вероника. Не ждем перемен: Сербская церковь пока не изменит отношение к РПЦ и ПЦУ = [Не чекаємо змін: Сербська церква поки не змінить ставлення до РПЦ і ПЦУ] / В. Кулакова // Известия. – Москва, 2020. – 20.11. (<https://iz.ru/1090004/veronika-kulakova/ne-zhdem-peremen-serbskaia-tcerkov-poka-ne-izmenit-otnoshenie-k-rptc-i-ptcu>)).

Синод Кіпрської церкви підтримав рішення свого предстоятеля – архієпископа Хризостома II визнати створену у 2018 р. Православну церкву України. Кіпрська церква стала четвертою з 14 загальноєвропейських, які визнають незалежність української церкви. За визнання проголосували 10 членів синоду, проти – семеро. Один із незгодних єпископів, митрополит Никифор, подав у відставку. Синод ПЦУ вже подякував кіпрській церкві за визнання і прийняв декларацію про церковне спілкуванні з нею

(Синод Кипрской церкви признал Православную церковь Украины = [Синод Кіпрської церкви визнає Православну церкву України] // Эхо Кавказа. – Вашингтон, 2020. – 25.11. (<https://www.ekhokavkaza.com/a/30968434.html>)).

Вищий орган прийняття рішень Кіпрської православної церкви підтримав крок архієпископа щодо ефективного визнання незалежності Православної церкви України, скасувавши попередню позицію нейтралітету щодо тернистого питання. Із 17 єпископів Священного Синоду 10 проголосували не оскаржувати рішення архієпископа Хризостома II минулого місяця про благословення лідера нової української православної церкви митрополита Епіфанія I під час літургійної служби. Посилання архієпископа на Епіфанія як главу Православної церкви України під час богослужіння розглядалось як фактичне визнання її незалежності. Вселенський патріарх, що базується в Стамбулі, Варфоломій I, який вважається першим серед рівних у православному патріархаті, минулого року надав незалежність ПЦУ, розірвавши її багатовікові зв'язки з Російською православною церквою

(Cyprus Orthodox Church backs Ukrainian Church's independence = [Кіпрська православна церква підтримує незалежність ПЦУ] // Independent. – London, 2020. – 26.11. (<https://www.independent.co.uk/news/cyprus-orthodox-church-backs-ukrainian-churchs-independence-archbishop-independence-independence-body-russian-orthodox-church-b1761819.html>)).

СПОРТ

Збірна з футболу України продовжує отримувати позитивні тести на Covid-19. Після восьми гравців з коронавірусом, виявлених перед грою з Францією (7–1), тренер А. Шевченко оголосив, що було виявлено три нових випадки: у Е. Соболя, Є. Макаренка та Д. Різника. Усіх трьох ізолювали в готелі, де вони очікували матчу зі Швейцарією. Вирішальний поєдинок за збереження місця в Лізі А, запланований на 17 листопада, наразі залишається предметом рішення швейцарської влади

(Trois nouveaux cas de COVID-19 dans la sélection ukrainienne = [Три нові випадки COVID-19 в українській збірній] // Le Figaro. – Paris, 2020. – 16.11. (<https://sport24.lefigaro.fr/football/ligue-des-nations/fil-info/trois-nouveaux-cas-de-covid-19-dans-la-selection-ukrainienne-1022081>)).

Доля футбольного матчу Ліги Націй між Швейцарією та Україною опинилася під питанням після того, як троє українських гравців заразилися коронавірусом. Як повідомила Українська асоціація футболу, «результати тестів спочатку були не точними, а пізніше експерти виявили, що всі вони містили вірус Covid-19». Футболістів відокремили від решти команди в номері готелю. Асоціація додала, що «вони очікують рішення швейцарської влади на підставі того, чи можуть вони брати участь у грі»

(Három pozitív eset az ukránoknál, elmaradhat a Svájc elleni meccs = [Три позитивних теста у українців, можуть скасувати матч зі Швейцарією] // Index.hu. – Budapest, 2020. – 16.11. (https://index.hu/sport/futball/2020/11/16/harom_pozitiv_eset_az_ukranoknal_elmaradhat_a_sva_jc_elleni_meccs/)).

Учасники з 20 країн візьмуть участь у чемпіонаті Європи серед чоловіків з гімнастики, який стартує в грудні в Туреччині. Подало заявку близько 63 спортсменів-чоловіків, а також жінки. Великою зіркою чемпіонату буде українець О. Верняєв, який є олімпійським чемпіоном у серії Ріо 2016. Спортсмен у 2016 р. у змаганнях на паралельних брусах виборов першу золоту медаль для України

(Борисов, Ивайло. 10 гимнастици ще представят България на европейското в Турция = [10 гімнасток представлятимуть Болгарію на чемпіонаті Європи в Туреччині] / И. Борисов // Факти. – Sofia, 2020. – 16.11. (<https://fakti.bg/sport/529517-10-gimnastici-shte-predstavat-balgaria-na-evropeiskoto-v-turcia>)).

Пресслужба Української асоціації футболу повідомила, що «збірні Швейцарії та України не зіграють у заключному футбольному матчі Ліги націй у швейцарському Люцерні». Міська влада відмінила гру через сім випадків зараження коронавірусом у команді України. Матч скасували за кілька годин до початку гри. Подальші рішення прийме Союз європейських футбольних асоціацій. Збірна України на третьому місці таблиці у своїй групі, в активі команди шість очок

(Újabb négy fertőzött az ukránoknál, elmarad a svájci mérkőzésük = [Ще четверо українців заразилися коронавірусом, пропустивши матч у Швейцарії] // Index.hu. – Budapest, 2020. – 17.11. (https://index.hu/sport/futball/2020/11/17/ujabb_negy_fertozott_az_ukranoknal_elmarad_a_svajc_i_merkozesusuk/)).

УЄФА прийме рішення про те, чи повинна Україна грати матч зі Швейцарією після того, як швейцарська влада помістили гравців національної збірної України з футболу в карантин після трьох позитивних тестів на COVID-19. Це був другий матч Ліги націй, який був скасований через вірус, і перший з вищої ліги А. Швейцарії потрібна була перемога над Україною, щоб уникнути вильоту

(Spain hands Germany historic 6-0 defeat in Nations League = [Іспанія завдала нищівної поразки Німеччині з рахунком 6:0 в Лізі націй] // Daily Sabah. – Istanbul, 2020. – 17.11. (<https://www.dailysabah.com/sports/football/spain-hands-germany-historic-6-0-defeat-in-nations-league>)).

Футбольний матч Ліги націй між Швейцарією та Україною не може відбутися вчасно. Як оголосила Українська асоціація футболу, УЄФА прийняло це рішення після того, як футболісти національної збірної України були відправлені на самоізоляцію після виявлення у трьох гравців коронавірусу

(Länderspiel Schweiz – Ukraine abgesagt = [Міжнародний матч між Швейцарією та Україною скасовано] // Die Presse. – Wien, 2020. – 17.11. (<https://www.diepresse.com/5898980/landerspiel-schweiz-ukraine-abgesagt?from=rss>)).

Побоювання, висловлені техніками та професіоналами, підтвердились: світ футболу не може бути захищений від другої хвилі пандемії. Спалахи захворювання в Україні призвели до відкладення поїздки до Швейцарії. Гравець української збірної Р. Малиновський захворів на COVID-19. Нині він перебуває в одиночному готельному номері в Люцерні. С. Кривцов та М. Мораес з України також заразилися. Спалах захворювань української збірної футболу змусив УЄФА скасувати матч Ліги націй

(Strocchi, Gianluca. Calcio e Covid: quanti positivi, la sosta per le Nazionali diventa un boomerang per i club = [Футбол і ковід: скільки позитиву, зупинка для національних команд стає бумерангом для клубів] / G. Strocchi // La Repubblica. – Roma, 2020. – 18.11. (https://www.repubblica.it/sport/calcio/2020/11/18/news/calcio_e_coronavirus_quanti_positivi_la_sosta_per_le_nazionali_diventa_un_boomerang_per_i_club-274838523/?ref=search)).

УЄФА скасував матч з Ліги націй між Швейцарією та Україною, який мав бути зіграний у листопаді. Рішення УЄФА – це офіційна втрата для українців. Апеляційний комітет УЄФА зарахував збірній України технічну поразку в матчі зі Швейцарією. Українська сторона вже заявила, що оскаржуватиме це рішення

(Борисов, Ивайло. УЕФА дари служебна победа на Швейцария по абсурден начин = [УЄФА присудив офіційну перемогу Швейцарії] / И. Борисов // Факти. – Sofia, 2020. –

26.11. (<https://fakti.bg/sport/531935-uefa-dari-slujebna-pobeda-na-shveicaria-po-absurdn-nachin>).

У Києві пройшов чемпіонаті Європи з художньої гімнастики. Він відбувся в київському Палаці спорту. Збірна України здобула золото і срібло в окремих видах гімнастичного багатоборства серед юніорок на чемпіонаті Європи. Золоту нагороду у вправі з м'ячем виборола запоріжанка П. Каріка. Вона перемогла з сумою 22,800. Другою стала болгарка С. Ніколова (22,700), третьою – білоруска Є. Зоркіна (22,550)

(Борисов, Ивайло. С пълнен комплект медали се прибираме от Украйна = [З повним набором медаля ми повертаємось з України] / И. Борисов // Факти. – Sofia, 2020. – 28.11. (<https://fakti.bg/sport/532467-s-palen-komplekt-medali-se-pribirame-ot-ukraina>)).

ДОБРОЧИННІ АКЦІЇ

У центрі Києва висадили 100 тис. тюльпанів, подарованих Королівством Нідерланди, які символізуватимуть повагу нідерландців до героїв «Небесної сотні». Проєкт реалізували за ініціативи Е. де Севрена Жакета, почесного консула України в Амстердамі, та підтримки В. Ченцова, посла України в Нідерландах

(Нідерланди подарували Києву 100 тис. тюльпанів // Міст. – Торонто, 2020. – 30.11. (<http://meest-online.com/news/events-news/niderlandy-podaruvaly-kyjevu-100-tys-tyulpaniv/>)).